

📌 “К” ИНФАРМУЕ

Мерапрыемства
не для птушаккі.
Карацей, хадзем у тэатр!

стар. 3

📌 МАКСИМА МАЛАДЫХ

Калі духавым аркестрам
кіруе дзяўчына.
Анатомія поспеху

стар. 7

📌 ART-БЛОГ

І гіперрэалізм,
і дакументальнасць.
Неверагодны сінтэз
фестывальных моў

стар. 8–9

📌 ЁСЦЬ ПЫТАННЕ!

Літпапса кіруе?
Дзіцячы пісьменнік,
дзіцячы чытач,
дзіцячы бібліятэкар

стар. 10

📌 КОНКУРС!

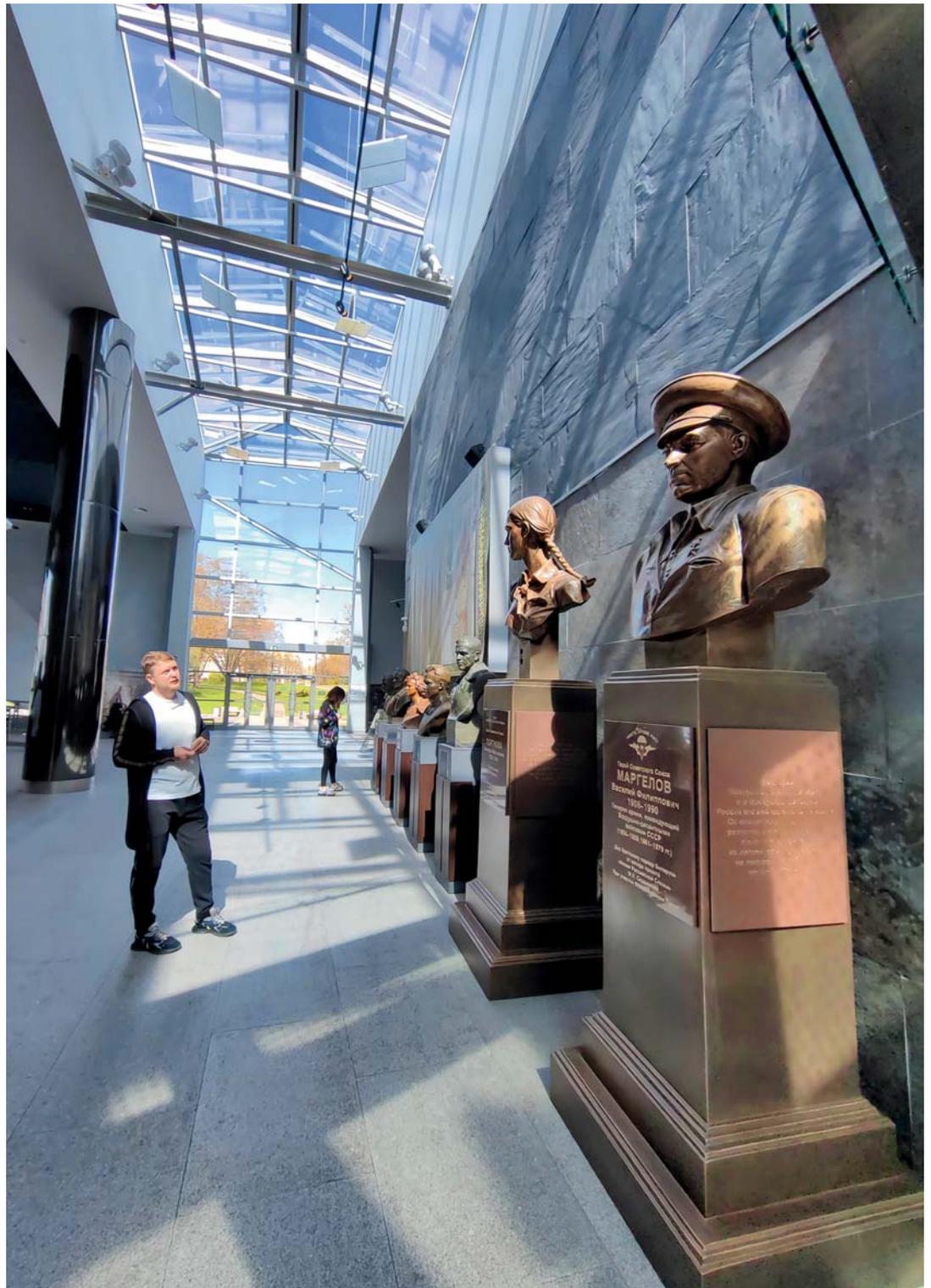
Ёсць пераемнасць
пакаленняў!
Свята харыстаў:
як па нотах

стар. 13

📌 ГІСТАРЫЁГРАФ

Яшчэ адно імя,
яшчэ адзін аб'ект.
Прашчур,
варты ўшанавання

стар. 15

ГУЧНАЯ ЦІШЫНЯ МУЗЕЯ

Фотаімгненне, якое зафіксавана ў адной з залаў Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, нібы ілюструе імкненне чалавека спыніцца і адчуць тую самую “гучную цішыню” нашай Памяці... Але неўзабаве плынь наведвальнікаў напоўніць гэтую залу, і зноў кожны з іх застанецца сам-насам са сваімі думкамі-ўспамінамі...

Слова “цішыня” ў прамым сэнсе не характэрнае сэння для захавальнікаў гісторыі і культуры краіны, чья дзейнасць мае шырокі розгалас і запатрабаванасць у грамадстве. Гэта, безумоўна, засведчыць і любімая народам акцыя “Ноч музеяў”, якая працягнецца на Беларусі 20–21 мая.

Да сустрэчы ў музеях — духоўных храмах нашага жыцця!

Працяг тэмы на стар. 2, 4

Стратэгія Першага

“У цэнтры рашэнняў, якія прымаем, – імкненне да захавання міру, стварэнне на карысць будучыні Беларусі, сацыяльнага справядліваасці. Гэта нашы дэмакратычныя каштоўнасці, сапраўдныя каштоўнасці”.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр ЛУКАШЭНКА

Юбілейная перазагрузка

Нацыянальныя акадэмічныя Вялікі тэатр оперы і балета Рэспублікі Беларусь адзначае 90-годдзе.

З гэтай нагоды 17 мая адбылося ўрачыстае ўшанаванне ветэранаў, а ўчора – юбілейны канцэрт. Незвычайна! На ім былі не толькі разамітаваны нумары і віншаванні, але і багата відэарэкоркі: і старонкі гісторыі, і тое, чым Вялікі жыць сёння. На сцэну выйшлі і артысты, і прадстаўнікі ўсіх тэатральных падраздзяленняў і цэхаў. У фэе разгарнулася дэкадавыя выставы. Адна – фотаздымкаў будынка ў розных гатах, пакрытых вяснянамі гісторыкам і калекцыянерам, аўтарам некалькіх кніг і альбомаў, лаўрэатам прэміі “За духоўнае адраджэнне” Уладзімірам Ладзевым. Другая, сумесная з Нацыянальным мастацкім музеем, – карціны з выявамі дзеячаў мастацтва, што мелі дачыненне да нашай опернага тэатра.

Па запрашэнні вядучага праграмы Леаніда Якубовіча, падтрыманнага Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь, кіраўніцтвам “Першага канала” і дзяржаўным скарбатаром Сяюзнай дзяржавы Дзмітрыем Мезенцавым, у шоу паўдзельнічалі дзеячы прадстаўніцкай розных рэгіянаў нашай краіны. У склад беларускай каманды ўвайшлі Артур Якаўлеў, урач-анестэзіялаг-радыялафізіяляг Віцеслаў абласной сігіэта культуры і мастацтваў, Жанет, заслужаную артыстку Рэспублікі Беларусь, спявачка Ганну Трубяцкую і Вольгу Булай.

У чэрвені марафон дзялогавых пляювак “Разам з мастацтвам” адправіцца на летнія вакацыі, а пасля – працягнецца аж да лістапада. Шматдзятная мама са Смаргонічыны, з дачкой Варварай: Васіль Герман, вадзіль-выпрабавальнік ААТ “Томсельмаш”; Іван Якіменка, настайнік матэматыкі і інфарматыкі Лошніцкай гімназіі Барысаўскага раёна; Ташына Піпч, загадчыца Навадэльскага сельскага дома культуры Ляхавіцкай раённай цэнтралізаванай клубнай сістэмы; Марыя Радзельская, інжынер-тэхнолаг – Замаўскага нафтаперапрацоўчага заводу; Сяргей Максімец, трактарыст-машыніст ААТ “Крутагор’е-Пегавічы” з Міншчыны.

Словы, якія давалося адгаварваць удзельнікам праграмы, тычыліся самага любімага беларускага прадукту – бульбы – і страў з яе. У фінал выйшлі Валерыя Жаланд, Іван Якіменка і Артур Якаўлеў, які і стаў пераможцам.

“Поле цудаў”: беларускі выпуск

Учора на канале “АНТ” адбыўся эфір “Беларускага выпуску” папулярнай тэлегульні “Поле цудаў”.

Па добрай традыцыі

Дні культуры Беларусі ў В’етнаме пройдуць з 24 па 26 мая.

Правадзене абменных Дзён культуры ў Беларусі і В’етнаме стала добрай традыцыяй – супрацоўніцтва ажыццяўляецца па Дагаворы паміж Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам культуры, спорту і турызму Сацыялістычнай Рэспублікі В’етнам, падпісаным 21 снежня 2007 года ў Мінску.

Дні культуры Беларусі ў В’етнаме ўжо праходзілі ў 2017-м, а ў 2018-м адбыліся Дні культуры В’етнама ў нашай краіне. Дарэчы, палобны “выхад у народ” адзіліся ў тэатры і раён. Не пераодна і конкурс на найлепшую шапку па спектаклях устаноў, і навагоднія балі з разнастайнай праграмай па інтэрэсах, і дні адчыненых дзвярэй, якія традыцыйна збіраюць іздае нашася юных глядачоў. Восі і сёла ў Міжнародны дзень дзцей, і чэрвеня, Вялікі запросіў у госці – ажю на пшы ласявабедзенных галдзі. Падрыхтаваны і фотазоны з тэатральным рэвізю і майстар-класы, выступленні, разамітавы інтэрв’ю, відэаролікі. Нават можна бачыць паліцэйска частку рэгіянаў “Соньскага штурмака” РАСІН, прэм’ера якая прызначана на 6 чэрвеня. Так што “рук у народ” – не адназвоее мерапрыства дзель пшышакі, а свядомы шлях, рэалізаваны на такі крок насустрач. Аднам словам, хадзем у тэатр!

Урачыстае адкрыццё Дзён культуры і канцэрт ачынных артыстаў адбудзецца ў Operny тэатры горада Хашыміна. У праграме – выступленні групы “Аўра”, Заслужанага калектыву Рэспублікі Беларусь Дзяржаўнага ансамбля “Песніры”, заслужаных артыстаў Рэспублікі Беларусь Віктарыі Аляшка, Алены Ланской, Жанеты.

У музеі Хашыміна адкрыецца выстава жывапісу “Беларусь ва чыста мастака”. З мэтай развіцця рэгіянальнага супрацоўніцтва 25 мая правядуць канцэрт беларускіх майстроў мастацтваў у горадзе Вунтуай (правяніца Вярэя-Вунтуай). Па традыцыі ў дэкададу ўключаны калектывы, які прадстаўляе адзін з рэгіянаў нашай дзяржавы. Цяпер гэта заслужаны калектыв Рэспублікі Беларусь ансамбль песні і танца “Мелуніца” з Магілёўскай вобласці.

Падпіска на II паўгоддзе 2023 г.

-10%

Камплект. Газета “Культура” + часопіс “Мастацтва”.

Індывідуальны – 63874
Адін месяц – 31,30 руб.
Тры месяцы – 93,90 руб.
Шасць месячаў – 187,80 руб.

Ведамасны – 63874
Адін месяц – 56,76 руб.
Тры месяцы – 170,28 руб.
Шасць месячаў – 340,56 руб.

Выпсваецца камплект – эканоміце 10 %!

Дома і ў гасцях

Чарговая апаратная нарада Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь Анаталія Маркевіча з начальнікамі ўпраўленняў і аддзелаў Міністэрства адбылася 16 мая. Дзякуючы сродкам відэасувязі, у пасяджэнні ўдзельнічалі таксама начальнікі ўпраўленняў культуры абласных выканаўчых камітэтаў.

Міністр прадставіў калегам Кіма Абушкевіча, які з 15 мая займае пасаду намесніка начальніка фінансава-эканамічнага ўпраўлення ведамства. Ён нарадзіўся ў Магілёве ў 1983 годзе, скончыў Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Аркадзя Куляшова па спецыяльнасці “Дзяржаўнае кіраванне”, апошнім часам займае пасаду начальніка аддзела плавна-эканамічнага кірунку ўпраўлення культуры галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Магілёўскага абласнога выканаўчага камітэта.

На пасяджэнні сямі іншых разглядалася сацыяльна-эканамічнае развіццё сферы культуры ў першым квартале 2023 года. Па сасце пазабюджэтных даходаў за азначаны перыяд аналагічны паказчык дакавідаў 2019 года быў перавышаны на 32 %.

З 22 па 27 мая дэлегацыя на чале з першым намеснікам Міністэрства культуры Валерыем Грамадой выправіцца ў В’етнам для ўдзелу ў Днях культуры Рэспублікі Беларусь.

Пра магчымасці, якія дзяржава дае тым, хто марыць звязаць жыццё з прафесійнай творчасцю, распавядаюць папулярныя артысты – у Беларусі праходзіць марафон дзялогавых пляювак “Разам з мастацтвам”.

Арганізатары акцыі, якая распачалася 20 красавіка, —

Гістарычная палітыка: культурныя акцэнтны

Міністэрства культуры ажыццяўляе сістэму мерапрыемстваў па рэалізацыі Канцэпцыі гісторыі беларускай дзяржаўнасці. Аб гэтым заявіў Анаталій Маркевіч падчас выступлення на Рэспубліканскім саўеце па гістарычнай палітыцы.

у з’яднаннем Заходняй і Усходняй Беларусі. Так, ва ўсіх музеях праходзіць выставы, прысвечаныя вызваленчай барацьбе супраць польскай акупацыі. Пастаянная экспазіцыя, што распаўядае пра канцлагер у Барозе-Картузках, створана ў Бяроза. За замове Міністэрства культуры тэлеканал “АНТ” зняў дакументальны фільм “Рана на цэле Беларусі” і “Тры дні свабоды”. Нацыянальная кінастудыя “Беларусьфільм” — тэлесерыял “Пошым пад пошам”. Сёла 17 верасня адбудзецца прэм’ера стужкі “На другім беразе”. Аўтарскі калектыв пад кіраўніцтвам Канстанціна Кампачонкі стварае скульптурную кампазіцыю “Беларусь – адзіная” на Кастрычніцкай плошчы сталіцы.

Анатолій Маркевіч таксама адзначыў, што ўстаноў культуры выдуч сістэмнаю работу па захаванні гістарычнай прады аб падзях Вялікай Айчыннай вайны. Арганізаваны новыя экспазіцыі ў Дзяржаўным мемарыяльным комплексе “Хатынь” і Музеі Канстанціна Заслонова ў Оршы. У цесным узасемладзены з Генеральнай пра-

куратарай праведзена больш за 3500 мерапрыемстваў па тэме генацыду беларускага народа, якія наведала звыш 170 тыс. чалавек.

З мінулага года ў школьнікаў ёсць права раз на месяц бясплатна бываць у любым музеі краіны. За 2022-і гэтую магчымасць скарысталі больш за 80 тыс. дзцей і палеткаў. Ужо два гады запар наведана музей 9 мая з’яўляецца бясплатна для ўсіх грамадзян. Сёла ў святэ Перамогі ў рэспубліканскі музей завітала амаль 152 тыс. чалавек, што ў 8,5 разы перавысіла колькасць гасцей у звычайны дзень.

Акрамя таго, у 2023-м заснаваны новы рэспубліканскі фестываль “Перамога”, у якім удзельнічалі тэатры Брэста, Пінска, Гродна, Гомеля, Бабруйска і Мінска. Яшчэ аб’яўлены конкурс п’ес пра партызаную і падпольшчыкаў.

Шырокі грамадскі рэзананс выклікала патрыятычныя форуму “Сімвал адзінства” і “Гэта наша гісторыя” да Дня народнага адзінства, канцэртныя праграмы да Дня Перамогі і Дня Незалежнасці Рэспублікі Беларусь. Таксама Міністэрства культуры падтрымае студэнтскі праект БДУКМ “На гэтай плошчы гісторыя мая...” пра героў мінскага паліцэя. Плянучца зрабіць падлею іштогадовай і праводзіць яе ў розных рэгіянах краіны.

Магчымасці ёсць!

пунктаў краіны. Праект ладзіцца ва ўстановах сярэдняй спецыяльнай і вышэйшай адукацыі, у якіх рыхтуюць кадры для сферы культуры. Галоўная мэта дзялогавых пляювак – расказа пра магчымасці, якія Беларусь прапанау творчэй моладзі, выхаванне любові да Радзімы і яе культуры. Яшчэ сэрца задач – дэманстрацыя ўрочной выканаўчага мастацтва, абмен мерапрыемстваў адкрыты; глядачы могуць наўпрост задаваць пытанні выступляючам.

Спекірамі становіцца як артысты-пачаткоўцы, так і славуцісты, што шыра дзельяцца секрэтамі поспеху і, натуральна, цешаць публіку творчасцю. Напрыклад, на першай сустрэчы праекта ў Мінску заслужана артыстка Рэспублікі Беларусь Жанет і Дзмітрый Сярэцька, а таксама Вольга Калеснічэва, Зіла Блесс, Вольга Булай, Аляксандр Варанічэва і Іна Кісавіч па сапраўднаму здзіўлялі будучых калег музычным майстэрствам.

Прамяна ўразіла глядачоў і культура-адукацыйная праграма “Усёму пачатак тут, у рошым краі”, што праішля ў рамках акцыі на Гродзеншчыне. Маладуо аўдыторыю парадвала творчыя нумары артыстаў Маладзёжнага тэатра эстрады, супрацоўнікаў аддзела культуры-масавай і асветнай работы і дзіджэй школы мастацтваў аг. Гераньні.

Рэспубліканскі форум музеяў устаноу адукацыі стартваў у Мінску.

Падчас пленарнага пасяджэння

Музейны форум дзвюх краін-суседак

Якімі будуць напрамкі супрацоўніцтва?

Першы Расійска-беларускі музейны форум прайшоў у Мінску 11–12 мая. Мерапрыемства звязала цэлы комплекс пляцовак. Падзея стартвала з выставы "Дыялог з космасам", якую зладзілі ў Мастацкай галерэі Міхаіла Савіцкага, дзе можна пабачыць экспанаты з Аб'яднанага мемарыяльнага музея-запаведніка Юрыя Гагарына. Таксама да праекта далучыліся Музей гісторыі горада Мінска, Мемарыяльны музей касманautyкі ў Маскве, АРХІў Расійскай акадэміі навук і Агенцтва па аэракасімічных даследаваннях Нацыянальнай акадэміі навук Рэспублікі Беларусь.

На форуме прадстаўнікі сядзібы разважалі аб пашырэнні ўзаемадзеяння ўстаноў, аб умцаванні ролі музеяў у прадукцёныя і прадуццёныя спробы перапісвання гісторыі, абмяркоўвалі сумесныя выставачныя праекты.

Удзельнікі надалі ўвагу развіццю музейнай індустрыі ў лібаваую эпоху, перспектывам развіцця супольных праектаў і навукова-асветніцкіх праграм, а таксама пільнаму пытанню прыдчэння ва ўстаноў дзейнай і моладзі.

Асноўная частка экспазіцыі "Дыялог з космасам" адкрылася да Дня яднання народаў Беларусі і Расіі і была прысвечана Сусветнаму дню авіяцыі і касманautyкі. Як наведальніку Сяргею Есіну, кіраўніку музея-запаведніка Юрыя Гагарына, спецыяльна да форуму праект пашырэння і дапоўнення ўнікальнымі працэнтамі і калекцыі ўстаноў — сапраўднымі касмічнымі прыборамі, распрацаванымі пры падрыхтоўцы да першага палёту ў космас.

АКЦЭНТ НА НОВЫХ ТЭХНАЛОГІЯХ

Пленарнае пасяджэнне форуму адбылося ў Беларускім дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Там прадстаўнікі сферы культуры дзвюх краін — кіраўнікі музеяў і супрацоўнікі турыстычных прапрыетарстваў — разважалі аб пашырэнні ўзаемадзеяння ўстаноў, аб умцаванні ролі музеяў у прадукцёныя і прадуццёныя спробы перапісвання гісторыі, абмеркавалі сумесныя выставачныя праекты, неабходнасць павышэння кваліфікацыі музейных работнікаў і шмат іншага.

Першым узіў слова дырэктар Дзяржаўнага гістарычнага музея Расіі Аляксей Лыявін. Ён расказаў пра тое, як стваралася ўстанова, пра яе ўзаемадзеянне з музеймі на нашай тэрыторыі. Аляксей Канстанцінавіч адзначыў гатовнасць да сумеснай работы і выказаў канкрэтныя прапановы аб супольных праектах у рамках Саюзнай дзяржавы. Таксама падчас выступлення было абвешчана аб заснаванні Асацыяцыі гістарычных музеяў Беларусі і Расіі.

Кіраўнік Нацыянальнага гістарычнага музея Рэспублікі Беларусь Аляксандр Храмой папярэдзіў расійскім калегам, якія на працягу многіх гадоў пільна супрацоўнічаюць з устаноў.

Таксама дырэктар музея прапанаваў стварыць выставачны праект, прысвечаны ўзнікненню Саюзнай дзяржавы. Акрамя таго, Аляксандр Васільевіч падкрэсліў паспяховую работу гісторыка-этнографічнай экспазіцыі "Жыццё і спадчына Беларусі" ў рамках Выставы дасягненняў народнай гаспадаркі ў Маскве.

Дырэктар Дзяржаўнага музея гісторыі Беларусі і літаратуры Сяргей Усік, у сваю чаргу, выказаў меркаванне, што дзейнасць сучасных музеяў перасталася быць выключна экспазіцыйнай, таму цяпер установа арганізоўвае літаратурна-музычныя фестывалі, квесты ды іншыя праекты. Таксама Сяргей Іванавіч наведальнікам да гатовнасці да супрацоўніцтва з расійскімі калегамі ў рамках агульных ініцыятыў і абмену экспазіцыямі.

У працяг пленума генеральны дырэктар Расійскага нацыянальнага музея музыкі Міхаіл Брызгалов расказаў аб новых праектах яго ўстаноў. У тым ліку — аб імпрэзах да 100-годдзя з дня нараджэння Сяргея Рахманінава. Дарэчы, было адзначана, што ў Беларусі плануецца размясціць экспазіцыю, прысвечаную дзейнасці і творчасці кампазітара.

Прадстаўнік музейна-выставачнага цэнтру "РОСИЗО" Волга Галакціёнава расказала аб выкарыстанні ў праектах атрычаных краін, прадстаўнікі Саюза музеяў Расіі, музейных асацыяцыяў Беларусі, а таксама дзяржаў і арганізацый у сферы захавання культурнай спадчыны. Удзельнікі мерапрыемства надалі ўвагу развіццю музейнай індустрыі ў лібаваую эпоху, абмеркавалі ўключэнне інфармацыйных тэхналогій, перспектывы рэалізацыі сумесных экспазіцыйных праектаў і навукова-асветніцкіх праграм, а таксама пытанне прыцягнення ва ўстаноў дзейнай і моладзі.

Антон РУДАК

АКТУАЛЬНЫЯ ПЫТАННІ РАЗВІЦЦЯ

Таксама ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі адбыўся круглы стол пад старшынствам першага намесніка міністра культуры Валерыя Грамады і кіраўніка расійскай дэлегацыі Алены Манілавай. У сустрэчы ўдзельнічалі міністры культуры расійскай рэгіёнаў — Ніжагародскай, Растоўскай, Яраслаўскай, Варонежскай, Тульскай абласцей і Краснадарскага краю, а таксама кіраўнікі Упраўленняў культуры аб'яўчанкамаў і Мінскага гарвыканкома. Падчас дыялогу прагучала шмат прапановаў па арганізацыі сумесных праектаў: экспазіцыі, канцэрты і турыстычных маршрутаў. Прадстаўнікі рэгіёнаў Беларусі расказвалі пра спалучэнне кожнай з абласцей, абмяняліся досведамі работ з расійскімі калегамі, прэзентавалі брэндывыя культурныя мерапрыемствы і запыталі за межамі гасцей на гэты імпрэза.

А 12 мая ў Нацыянальным гістарычным у рамках форуму прайшлі сесіі "Музейныя фонды Расіі і Беларусі: сучасныя метады захавання і прамоцыі музейных калекцый", "Расія і Беларусь: музейныя офісы" і "Музейны турызм". Да пасяджэння далучыліся кіраўнікі і спецыялісты вядучых музеяў аб'яўчанкамаў краін, прадстаўнікі Саюза музеяў Расіі, музейных асацыяцыяў Беларусі, а таксама дзяржаў і арганізацый у сферы захавання культурнай спадчыны. Удзельнікі мерапрыемства надалі ўвагу развіццю музейнай індустрыі ў лібаваую эпоху, абмеркавалі ўключэнне інфармацыйных тэхналогій, перспектывы рэалізацыі сумесных экспазіцыйных праектаў і навукова-асветніцкіх праграм, а таксама пытанне прыцягнення ва ўстаноў дзейнай і моладзі.

Вёска, якой няма. Імёны, якія ёсць

Існуе ў журналістаў "К" традыцыя — увесну, узброіўшыся сякерамі і рыдлёўкамі, выпраўляцца ў забытыя Богам і людзьмі памятыны мясціны. Некаторыя аб'екты добраапарэдкаваем штогод, але трапляем і на новыя. Цяпер рушылі ў Смалевіцкі раён, у вёску Радкоўшчыну, якую знойдзеш хіба толькі на старых даваенных картах. Аднак жа мы наведваем гэты куток па некалькі разоў на год — праз важнасць для нашай гісторыі і культуры. Ды і нагода была — дзень нараджэння бацькі Беларускай нацыянальнай оперы, які прыйшоў у свет 17 мая 1819-га ва Убелі.

ЯМА ЯК СІМВАЛ ВЁСКИ

Дабраўшыся без прыгод да паселішча Пекалін (паміж Смалевічамі і Смілавічамі), павярнулі ў бок Алены. Метраў праз пяцьсот, мінуўшы ферму, спыніліся каля невялічкага помніка. Некалькі гадоў таму яго ўсталювалі як напамін, што тут была вёска Радкоўшчына, знішчаная ўлетку 1944-га. Яе жыхары ацалелі, пераचाкаўшы ў лесе заўзяты бой савецкіх і нямецкіх войскаў, але паселішча ўжо не аднаўлялі. Адметна, што кожную вясну і восень глыбокая яміна перад помнікам ператраецца ў зліўную лужыну, што кепска пахне. Менавіта ў гэтым месцы машыны з угнаеннямі з'язджаюць з дарогі на поле, пакідаючы частку грузу, нібы ахвяру. Уражанне ад убачанага словам не перадае (шэражкі жыву змяніў бы краўдзя непазнавальна).

аніму кавалак белай кафлі, аскепкі збана і крохкага тонкага шкла. На нашу думку, малыячыці сядзібы пагорак мог бы стаць месцам правядзення музычна-мастацка-гістарычнага міжнароднага фестываля помніка. Некалькі гадоў таму яго ўсталювалі як напамін, што тут была вёска Радкоўшчына, знішчаная ўлетку 1944-га. Яе жыхары ацалелі, пераचाкаўшы ў лесе заўзяты бой савецкіх і нямецкіх войскаў, але паселішча ўжо не аднаўлялі. Адметна, што кожную вясну і восень глыбокая яміна перад помнікам ператраецца ў зліўную лужыну, што кепска пахне. Менавіта ў гэтым месцы машыны з угнаеннямі з'язджаюць з дарогі на поле, пакідаючы частку грузу, нібы ахвяру. Уражанне ад убачанага словам не перадае (шэражкі жыву змяніў бы краўдзя непазнавальна).

БАБУЛІН ВАЛУН

Наша талачка пачалася з упаралкавання пляцоўкі вакол памятнага каменя ў гонар Евы з роду Вайніловічаў. Булі кампазітара, з якой у Вучынічах на Пшчы ажыўся Станіслаў-старэйшы, належаў да адной з самых старажытных беларускіх сем'яў. Пасля смерці мужа Евы дзеці забралі яе ў Радкоўшчыну, дзе кабета пераязніла 200 гадоў. Драва памятае ваіну 1812-га, сявінскі эксперымент гаспадары маёнтка Дамініка Манюшка ў 1820-я, малогі Стаса, будучага кампазітара, а потым і звонкія галасы ўжо яго дзяцей. Яно ўсё памятае: і радасьць і сум. І проста нуд, што расліна, якая ёсць на малюнках бацькі музыканта (!), жыве і цешыць вока мінака і сёння. Вось толькі сядзіба Манюшкаў, за савецкім часам ператворана ў школу, пайшла дымам разам з вёскай. Сёння ў падмурках дома, дзед бачыць над зямлёй і прыхаваных хмызам, упарта, як крот, рысца і рысца нібырмслывы чорны капальнік. У свежым адвале мы знайшлі непатрэбны

Камень Евы з роду Вайніловічаў

На месцы пахавання бацьку Станіслава Манюшкі

13 мая журналісты Зміцер Юркевіч, Віктар Гаўрыш і Данііл Шэйка выбраліся на чарговы суботнік. Маршрут: Мінск — Радкоўшчына — Аленына — Мінск.

пагорак, дзе была сядзіба. Так месца не аспірае — і захаванне прыцягальнасць для турыстаў.

ПАГОРАК ПАД СОСНАМІ

Як сведчаць архіўныя крыніцы, маці кампазітара Альжбета Манюшка памерла ў Радкоўшчыне 10 (22) вясні 1850 года. У адноўленне ад усіх астатніх сваякоў і пролкуў музыканта, якіх кавалі ў Смілавічах, яна знайшла апошні прытулак на высокіх могілках, сям'я сваіх былых падданых. Крыху пазней твораў бацька ўзвёў на невялікую капліну, у якой помнік пахавалі і яго (сканаў 12 (29) кастрычніка 1870 года). Пра будынак мы ведаем дзякуючы малюнкам Чэслава, яго ўнука — мастака Яна Манюшка, фотаздымку 1913-га. Шэсьць гадоў таму на месцы архітэктурнага артфакта з'явілі і булі непразлыты хмызняк, крэпіва і ўсё гэта было шодра засыпана могілкавым смечцем. За мінулыя сезоны мы вычысцілі пляцоўку і нават стварылі сімвалічны помнік з раскіданых камяняў каплінага пад'яру дзоре ў 1824-м і аздобленае словам "Мінак, адпачні". На жаль, і цяпер няма ні інфармацыйнага стэнда, ні шыльды, што прадмет ёсць помнікам археолагі. Ды сама вёска пацянула няк не абазначана, таму аб важнасці гэтых камяняў згадаецца толькі дасведчаным мінак, якому панашуе іх угледзец.

АДПАЧНІ ў МАНОШКАЎ З МАНЭА

Суботнік скончыўся ў аграгарадку Аленына, што за некалькі кіламетраў ад Радкоўшчыны. Калісьці гэта быў маёнтка Ваньковічаў, звязаны з Манюшкамі сваяцтвам. Ад сядзібы лаўно не засталася і следу. Сёння на яго месцы невялічкі парк. Затое некалькі гаспадарчых пабудоваў з будавага каменю і цэглы захаваліся, і жыве ў іх віруе. Менавіта сюды шмат гадоў таму з Радкоўшчыны спярша перавезлі памятна-невялікую капліну, у якой помнік пахавалі і яго (сканаў 12 (29) кастрычніка 1870 года). Пра будынак мы ведаем дзякуючы малюнкам Чэслава, яго ўнука — мастака Яна Манюшка, фотаздымку 1913-га. Шэсьць гадоў таму на месцы архітэктурнага артфакта з'явілі і булі непразлыты хмызняк, крэпіва і ўсё гэта было шодра засыпана могілкавым смечцем. За мінулыя сезоны мы вычысцілі пляцоўку і нават стварылі сімвалічны помнік з раскіданых камяняў каплінага пад'яру дзоре ў 1824-м і аздобленае словам "Мінак, адпачні". На жаль, і цяпер няма ні інфармацыйнага стэнда, ні шыльды, што прадмет ёсць помнікам археолагі. Ды сама вёска пацянула няк не абазначана, таму аб важнасці гэтых камяняў згадаецца толькі дасведчаным мінак, якому панашуе іх угледзец.

ВЯРТАННЕ

У сталіцу мы ехалі моўчкі. Направаўшыся і паглыбіўшыся ў мінулае, кожны хацеў пабачыць саманасам з лужкамі. Не могу сказаць, аб чым разважалі калеті, але ў мой галаве ўсё круцілася вакол будучага Радкоўшчыны. Зразумела, што без далучэння дзяржаўных інстытутаў і аднаўлення гістарычнай памяці наша ініцыятыва рызыкае так і застацца штогадовай забавуай энтузіястаў. Падзесяць, наспее час пераходзіць на новы ўзровень.

Зміцер ЮРКЕВІЧ

Дык чым дыхае моладзь?

Айчынная анімацыя: новыя імёны і перспектывы

Студыя анімацыйных фільмаў Нацыянальнай кінастудыі “Беларусьфільм” прэзентавала альманах “Навагодні калейдаскоп”. Мультыплікацыйная стужка, якая складаецца з чатырох гісторый, стала дабrotной працай для маладых рэжысёраў-аніматараў.

ПАТЭНЦЫЯЛ ПАЧАТКОЎЦАЎ

Палобны альманахі маладых рэжысёраў на “Беларусьфільме” не рэдкасць. Кароткі метр не толькі дазваляе як мага большай колькасці кінематаграфістаў праявіць сябе, але і служыць своеасаблівым выпрабаваннем. Незадарма кажуць, што такія карціны выходзяць рэжысёра: не даюць расцякацца думкай па дрэве, вучаць ствараць ідэальныя гісторыі. Сёлета новыя імёны ў лепяні беларускага сінема прыйшлі студыя анімацыйных фільмаў.

Мастацкі кіраўнік праекта Ігар Волчак лічыць, што альманахі дабrotных работ карысныя і для пачаткоўцаў, і для майстроў, бо аднаасцякоўваюць тое, “чым дыхае моладзь”. “Мая задача як мастацкага кіраўніка была адна — дапамагчы дэбютантам знайсці свой голас і атрамаваць добры фільм. Я не ўмяшаўся ў іх працу з мэтай праявіць сябе, я імкнуўся раскрыць моладзь. Таму адрозненне ў разглядаць мяне як кіраўніка, а ставіцца, як да суразмоўцаў”, — дзеліцца мультыплікатар.

Рэалізаваны патэнцыял рэжысёраў-пачаткоўцаў Ігару Волчаку ўдалося: агульнае навагодняе тэма ў кожнага гучыць па-свойму. Але тое, што дакладна аб’ядноўвае творцаў, — гэта ўтульнасць і вера ў цуды. “Працэс аказваўся цікавым, але вельмі складаным, — распавядае майстар. — Праблем было шмат, анімацыяны творчы, таму займаўся і карысцілі для рэжысёраў. Я вельмі любю працаваць з моладзю. Азінае, мне б хацелася, каб яны былі больш прыгожымі, не абмежаваліся сваім вопытам. Саме галоўнае ў кіно — не толькі каб аўтар разумее, пра што яго фільм, але і каб глядзч ачуваў, што рэжысёр хачеў сказаць. Гэта даволі сур’ёзная задача, асабліва для маладых людзей. Не ведаю чаму, але яны вельмі баяныя, калі ў сцэнарый з’явіцца дакладны і зразумелы сюжэт. Пачаткоўцаў зацэпа, маўляў, гэта настолькі спрыяць творчому задачу, што будзе нешкідва”.

ДАРОГУ ДЭБЮТАНТАМ!

Кожнаму з аўтараў альманаха сёлета даў добры старт. Пра лёс падобных праектаў маладыя рэжысёры агулькавалі з аптымізмам — спадзяюцца, што ў найбліжэйшы час такі раб станае большым. Аднак іх увастанненне таксама сустракае цяжкасці. “Увастанненне рабіць альманахі дабrotантаў складана, таму што трэба быць звязаным з выпускнікамі м творчых ВНУ. На мяш спецыяльнасці, напрыклад, выпуск раз на п’яць гадоў, і невядома, як будзе потым”, — дзеліцца Яна Арыстава-Галіноўская, рэжысёрка эпизоду “Навагодня прыгоды”. Там не менш прычыненне студэнтаў і кінематаграфістаў пачаткоўцаў у падобныя практыкі, як мяркуюць аспатыны рэжысёры, можа стаць выхадом з крызіснай сітуацыі недолучу каледзяў на “Беларусьфільме”. “Альманахі падобныя, гэта каштоўна, — разважае Даніл Жугжда, аўтар эпизоду “Місія невыванальнае”. — Але варта думаць на перспектыву: стварэнне такой кароткай стужкі не гарантуе пастаянны прагрэс. Паспех належыць замацоўваць, а для таго — прапаноўваць і пачаткоўцаў, і аўтараў, якія ўжо дабrotывалі, рабату ў іншых праектах. Калі ў маладых выйшла на адным фільме, гэта не значыць, што ў галовах пуста і няма іншых напрамкаў”.

1. “Каробка”, рэж. Віталій Андрасюк
2. “Лета зімой”, рэж. Юлія Пінцак
3. “Місія невыванальнае”, рэж. Даніл Жугжда
4. “Навагодня прыгоды”, рэж. Яна Арыстава-Галіноўская

“Навагодні калейдаскоп” уключае чатыры невядзікі сюжэты.

“Каробка” Віталія Андрасюка — гісторыя пра тое, як бяздомны хлопчык у навагодню ноч знайшоў сямлю, і пра сяброўства, што творыць цуды.

“Місія невыванальнае” Даніла Жугжды — гумарыстычная эскіз-замелёўка пра тату, які намагавецца любіць цаной сваёй маленкай дачкі ў святочнае дзёна.

Эпизод Яны Арыставы-Галіноўскай “Навагодня прыгоды” распавядае, як казка можа адцінуць дзяцей ад віртуальнага вымярэння і вярнуць у рэальнасць.

Падзеі “Лета зімой” Юліі Пінцак пераносаць у свет непазведнай сувязі чалавека і прыроды, не пазбаўлены ноткі містыкі і добрых славянскіх традыцый.

ПАШЫРЭННЕ ГАРЫЗОНТАЎ

Што датычыцца асноўных падводных камяню, якія могуць адбіць цікавасць у моладзі, рэжысёры-дэбютанты адзначылі прасоўванне гатовых рабт, а не дзёна, рамкі кароткага метра. Так, на думку Юліі Пінцак, аўтара эпизоду “Лета зімой”, пастаянна працаваць з маленькім “хронам” для рэжысёра няправільна і нават небяспечна, бо творца пачынае думаць кароткаметражкам: “Трэба ўсё ж такі пашыраць мысленне і рабіць вядзікі матэрыялы, каб мець доўга ўтрымліваць увагу глядача”. Аднак Юлія падкрэсліла, што для старту кароткі метр — любрае рашэнне: “Для дэбюту тры хвіліны — нармальна, бо такія стужка апазу паказвае, хто з рэжысёраў умее трымаць увагу. Але далей варта пашырацца”. Для Віталія Андрасюка, рэжысёра эпизоду “Каробка”, праца з малым “хронам” досыць складаная: “У непрацяглае час трэба ўмясціць ідэю і яе рэалізацыю. Чым больш хвілін, тым лягчэй раскрыць гісторыю кожнага персанажа. Аднак кароткаметражныя фільмы даюць магчымасць эксперымента, на які я і алважыўся”.

Маладыя кінематаграфісты з надзеяй кажуць і аб пашырэнні паказаў. Так пра беларускую анімацыю даведзешца больш людзей. “Я працую на кінастудыі пяць гадоў і часта цікавілася ў каледзяў рэжысёраў пра будучыню іх рабт, — кажа Юлія. — У асноўным гэта фестывалі і тэлебачанне. Хацелася б, каб “Беларусьфільм” адкрыў для сябе нейкія іншыя інтэрнэт-платформы, YouTube-каналы з Міністэрствам культуры, але і далучалі данатараў з боку, шчыравалі над анлайн-праектамі, не прыязанымі да нейкіх пэўных тэм. Аўдыторыя ў Сеші-ве іншая”. Віталій Андрасюк ідэальным прыстанкам для сваіх стужак лічыць тэлебачанне і кінатэатр. Гэта пляючы-кі, дзе, на думку рэжысёра, можа зарэалізацца глядзчкая любоў да айчынных карцін. Але пры ўмове, калі рабіць іх каштаваць: “Я б хачеў, каб мы сталі на галаву вышэйшым чам інтэр, стваралі годзіныя практыкі, каб людзі шлі ў кіно не на замежныя фільмы. Разам, на жаль, мы не можам прадманастраваць цікавыя рэчы, якія беларус заслугоўвае бацьчы”.

Альманах “Навагодні калейдаскоп” выйдзе ў пракат у снежні 2023 года, а пакуль аўтары рыхтуюцца прадставіць дабrotную працу на кінафестывалах, у тым ліку на сёлетнім “Лістападзе”.

Юліяна ГАБЕЦ

Паміж смычком і дырыжорскай палачкай

Валерыя Курловіч — лаўрэат І ступені прэстыжнага конкурсу Расійскай акадэміі музыкі імя Гнесіных. У красавіку таленавітая дзяўчына з Беларусі стала лепшай і намінацыі “Дырыжыванне аркестрам духавых інструментаў” сярод студэнтаў вышэйшых прафесійных навучальных устаноў з усёй Расіі. Валерыя вучыцца на чэшскім курсе Беларускай дырыжорскай акадэміі музыкі. Яе асноўная спецыяльнасць — вяланчэль, а дырыжыванне — уласная ініцыятыва, падтрыманая настаўнікамі. Пра шлях да паспеху, ролі выбітных педагогаў і запаветную мару — у размове з нашай гераніяй.

З самага пачатку, здаецца, яна абірала найбольш мудрагелісты шлях творчага развіцця. Пакуль вучылася ў музычнай школе роднага Слуцка граць на вяланчэлі, паралельна займаюцца эстрадным выкалам у мясцовым маладзёжным цэнтры. Актыўна ўдзельнічала ў розных конкурсах і канцэртах — і ў вачальных, і ў музычных. І там, і там паспяхова. Таму дзельма паўстаўа ўжо па заканчэнні школы: вяланчэльці валал, што далей?

Кідаць інструмент было шкада, таму вырашыла, што да вакалу зможу вярнуцца ў любы час, і паступіла ў Маладзечанскі дырыжорскі музычны каледж імя М. К. Агінскага. Працягвала ўдасканальваць ігру на вяланчэлі. А з другога курса пачала займацца дырыжываннем у Рыгора Саміёнавіча Сарока, тагачаснага дырэктара каледжа і кіраўніка сімфанічнага аркестра, і... засвоіла чыярынет. Лёгка шліхую не шукала.

Час вучобы ў каледжа Валерыя згадвае з пяльняй і пэўнай настальгіяй. На кларнеце яна вучылася ўпятай ад выкладчыкаў асноўнай спецыяльнасці. Ён забавіў яе сваім гучаннем у аркестры. Сяброўства з кларнетам атрымаўся, нават давялося граць на ім у дываным аркестры. Але самае цікавае звязана з сімфанічным аркестрам каледжа. За час вучобы калектыв гаспаляваў у Расіі, краінах Балтыі. Польшчы. Гэтай выключна карысны досвед для маладога музыканта.

Па вяланчэлі справы таксама рухаліся наперад. Шмат укладвала ў навучэнку педагог Наталія Міхайлаўна Філіпава. На трэцім курсе

адбылося паспяховае выступленне на конкурсе струннага і каледжа. А на чацвёртым — заваяванае другое месца на рэспубліканскім конкурсе, што дазволіла без іспытаў паступіць у акадэмію.

Такім чынам, у рукі вяломага дырыжора і педагога Аляксандра Пятровіча Сасноўскага Валерыя Курловіч патрапіла ўжо ведаючы, што дырыжыванне — гэта “не проста размаханне рукамі”. Але і тут навучанне адбылася ў пазаштатным рэжыме, бо планаванага набору на падрыхтоўку дырыжораў сімфанічнага аркестра ў акадэміі на той час не было.

Заняткі ў Сасноўскага далі плён. Прышло разуменне, што дырыжор — гэта перш за ўсё кіраўнік, на якім у тры — пяць разоў больш адказнасці. Бо менавіта ён павінен пранесці ў сабе на працягу ўсяго працэсу падрыхтоўкі сваю задуму, каб увасобіць яе ў канцэрце.

Сёння адчуваю, што дырыжыванне — гэта наступная ступень у музычным развіцці чалавека як асобы, — гаворыць Валерыя Курловіч. — Многіх музыкантаў трэба сабраць у адны музычны арганізм, каб увасобіць мастацкую задуму. У кожнага дырыжора будзе ўласнае прычыннае твора кампазітара, свая, аўтарская трактоўка, і менавіта яе ён мусіць выказаць у выніку працы аркестра.

“У кожнага дырыжора будзе ўласнае прычыннае твора кампазітара, свая, аўтарская трактоўка, і менавіта яе ён мусіць выказаць у выніку працы аркестра”.

Непасрэдна да конкурсу ў Гнесіны някага аўральнага падрыхтоўчага штурму не было. Ніякіх вызвадач ад педагога, ні выхаванка перад сабой не ставілі. Недазоўта да таго дзёнычна выступіла з канцэртам у Гомелі, відаз агуль адправіла на завочны адборачны тур. І проста чакалі...

Калі даведзлася, што Валерыя прайшла далей, заставалася ўсяго тры тыдні да самага кон-

курсу. Разам з настаўнікам вырашылі выканаць фінал з 9-й сімфоніі Дворжака з напрацаванага рэпертуару і арыганальны твор неспрэчна для духовага аркестра Луджы Дзі Гізіла (псеўданім галандскага кампазітара Кейса Флака) аб трох астравах у адным з італьянскіх архіпелагаў. Ноты пазычаў Рыгор Саміёнавіч Сарока. Валерыя самастойна дэпрацоўвала партытуры пад конкурсны склад аркестра.

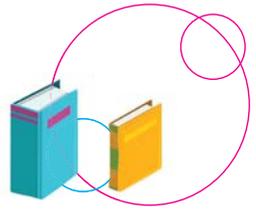
Адрозна па прыездзе адбыўся вочны тур з двума рэзіямі. Беларусь прайшла ўжо вельмі паспяхова і выйшла ў фінал. А там выступала першая. Давялося пахвалывацца. У іншых уздзельнікаў былі творы, знаёмыя аркестру, і гэта адчуваўся, а пра Луджы Дзі Гізіла нічога не ведаў...

— На падрыхтоўку і выступленне нам адводзілася 20 хвілін, — згадвае Валерыя Курловіч. — За гэты час мне давялося прадставіць музыкам твор і адпрацаваць найбольш складаныя моманты. Галоўнае складалася быць у тым, што музыканты ўпершыню з ім мелі справу.

Па словах жа настаўніка, Аляксандра Сасноўскага, прадстаўніца Беларусі літаральна “раскалатала Маскву”. Яе выступленне было ашаламляльна бліскучым, а перамога відавочнай, хая і нечаканай. Ён асабліва адзначыў, што Валерыя абышла шматлікіх прадстаўнікоў расійскіх вайсковых вышэйшых навучальных устаноў, для якіх дырыжыванне дываным аркестрам, што называецца, ёсць справай жыцця ды гонару...

Сама ж Валерыя сіпіла адгукаецца, што ёй было цікава менавіта конкурс дырыжораў дываных аркестраў. Ёй вельмі падабаецца і спецыфіка, таму яна супрацоўнічае з вайсковым брыгадным дываным аркестрам са Слуцка, які штогод ладзіць конкурсы дырыжораў вайсковых аркестраў. У гэтай супрацоўніцтва ёсць адметны падмурак: бацька Валерыі — вайсковец у адстаўцы, прайшоў Афганістан, узначальвае слугую гародскую арганізацыю ваенна-інтэрнацыяналістаў. Дзёнычна шведра мае намер звязць сваю творчасць з традыцыямі сям’і, дапамагчы бацьку ў яго патрыятычных праектах. І нават больш за тое — у Валерыі Курловіч ёсць мара: яна хаче б аднойчы паспрабаваць сябе ў якасці вайсканага дырыжора. І здаецца, у яе гэта атрымаецца!

Віктар ГАУРЫШ
Фота аўтара

Кнігу ў падарунак? Павучальную!

Ці існуе літаратурная папса

“Кнігі вучаць”. “Кніга — найлепшы падарунак!” Такія знаёмыя і, здавалася б, неспрэчныя высказванні. А калі разабрацца?..

Гартаючы стужку навін адной з сацыяльных сетак, натрапіла на пост расійскага выдавецтва. У допісе прапаноўвалася выказацца наконт навучальнай і выхаваўчай ролі дзіцячых кніг. Там для гэтай ацэнкі актуальнай, бо практычна ўдзя яе асартымент — выданыя для юных чытачоў. Гутарка, зразумела, влася пра беларыстykку.

Нагодзі для публікацыі сталі папулярныя ў расійскім дзіцячым літаратурным асяроддзі меркаванні аўтараў, што іх творы не адукоўваюць. Аказваецца, некаторыя пісьменнікі не пагаджаюцца з крытыкамі і нават крывадушамі, спрачаюцца, калі тыя кажуць, што выданне нечаму вучыць. А я ніколі нікому не прэзентавала кніг — каб пабегнуць жарту кшталту “што ішчэ можа падарыць бібліятэкар?”. Хоча не аднойчы знаёмыя прасілі пераказаваць што-небудзь запатрабаванае ў сучасных дзяцей.

У чым жа справа? Так мяняюцца адносіны да літаратуры ці частка пісьменнікаў хоча навялічыць продажы, сцвярджаючы, што творы выключна забавляюцца.

НЕАБЫКАВЫЯ?

Статус кнігі за апошнія дзесяцігоддзі значна панізіўся. Калісьці каштоўныя зборы старажыта прыткнуць у букністэчныя крамы, адносяць у бібліятэкі, здаюць у макулатуру ці проста выкідаюць на сметнік.

У бібліятэкі заходзіць розныя людзі, у тым ліку пакараныя ў свой час законам, беспрацоўныя гультаі, выпівакі, што шукаюць спахвыба на гарадскіх звалках. І, як не раз выяўлялася цягам размовы, для гтых аб'ект кніга застаецца кніга не аб'ектам пакланення, дзё нечым каштоўным, недакляўчым.

Аднойчы малоды мужчына з нясежым тварам прывалюк у бібліятэку мех з папярочным выдзіманым. Сказаў, што знайшоў у кантэйнерах для смецця. “Як так можна?” — абурэўся наведвальнік. У торбе былі і класіка, савецкія і сучасныя літаратура, беларуская і руская. Выдаў гэты мужчына стаў выхадзіць за таго, хто нават палінаваць прайсці некалькі лішніх метраў да звычайнай скрыні з надпісам “Макулатура”. Пра экалагічны аспект ўчынку — іншым разам.

Палобны выпадак — не адыны. Выпівакі часта прыносяць — ад адыной да некалькіх дзясяткаў — кнігі, ашуканыя на вуліцы. Калі-ніколі такія выданыі аказваюцца запатрабаванымі ў чытачоў і каштоўнымі для бібліятэкі. І, заўважце, ныводны з дабрадзею нават не нямак-

нуў на нейкую матэрыяльную папску. Ім дастаткова было некалькіх хвілін размовы пра культуру, літаратуру і жыццё.

ЧАС АХВЯРАВАЦЬ

Цяпер ужо нельга сцвярджаць, што кніга — найлепшы падарунак. Прынамсі, для мяне гэта так. Падарунак добры, але не самы ўдальны. Ды і літаратура існуе розная. Тут як з парфумай ці касметыкай: не ведаючы густаў, можна трапіць у няёмкае становішча.

Праўда, людзі і малодзе пакаленне ў тым ліку, усё ж жадаюць атрымаць кнігу. Не раз бачыла ў бібліятэцы, як дзеці, прычым не толькі маленькія, але і старэйшага ўзросту, прасілі ў бацькоў купіць тое ці іншае выданне. Выпадкова стала сведак раласці хлопчыка гадоў дзевяці, які з пункта самавывазу адной інтэрнэт-крамы выходзіў, аж папскоўваючы ад раласці, з томікам у руках. Літаратура для нейкай часткі людзей — сапраўды найлепшы падарунак. Шкава, ці шмат дзяцей прасіць у Дзеда Мароза кнігу альбо загадвае жаданне атрымаць яе на чаровае свята?

Звясцна, што не. Часцей замаўляюць смартфоні ці ларагі цацкі, брандывае вопратку, вандроўкі. Усё добра ў меру. Памятае сацыяльнаму рэкламу пра тое, што самыя файныя падарунак для дзяцей — час? У сённяшніх рэаліях гэта сапраўды так. Сумеснае баўленне волнага часу — падарожжа, чытанне ці нават гульні ў камп'ютар — карыснае для ўсёй сямейнікы. Абы разам з бацькамі. У паптрымку кніг скажу, што супольнае чытанне — не толькі карысны, але і агульнадаступны спосаб апапчынку. Бібліятэкі з літаратурай на любы густ бясплатныя. Аднак тут таксама ёсьць павольныя камані.

ЧЫТАЧА НЕ ЗГУБІЦЬ

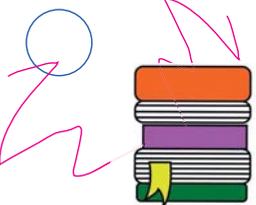
Працуючы шмат гадоў на абанемента дзіцячых бібліятэкі, багата пабачыла і пачула ад бацькоў, бабў, дзядуляў і цыперанішчых хлопчыкаў і дзўчынак. Старэйшае пакаленне навязвае літаратурныя густы дзеціам — гэта звычайная справа. Але ж бывалі выпадкі, калі бацькі не дазвалялі сваім малым, якім чытаюць, знаёміцца з сучаснымі аўтарамі, а нават пагражалі скарагамі і лістамі ў міністэрства, забаранялі выдываць “літаратурную папску”.

Спрабуючы згладзіць канфлікт, мы гаварылі з мамамі і татамі. прасілі прабачыцца за “непрафесіяналізм” (каму ж хочацца атрымаць скажу без прычыны) і пыталі, што прапаноўваць дзеціам (сталата чытача таксама не хачелася губліць). Практычна ва ўсіх выпадках чулі адыны і тыя ж варыянты: Дзюма, Верн, Купер, Лондан, Рылд... Прычым гэта былі адказы бацькоў як малодшых школьнікаў, так і выпускнікоў. Хутчэй і розны раз пераконаўся, што яны добрыя і разумеюць” — пісаў класік у артыкуле “Дзіцячы пісьменнік і дзіцячы чытач”. Палобнае становішча назіраецца і сёння.

Усольніснае выхаванне і прамая дыдактыка мала каму падабаюцца. Чалавек сам прыдзе да аналізу станаючых і творы названых пісьменнікаў не лепшыя і не горшыя за іншыя, у тым ліку і за сучасныя. Проста не ўсё вытрымляюць выпрабаванне часам. Такіх лёс напатаку шыматлікія кнігі савецкіх аўтараў, якімі раней зачыталіся дзеці.

Усольніснае выхаванне і прамая дыдактыка мала каму падабаюцца. Чалавек сам прыдзе да аналізу станаючых і творы названых пісьменнікаў не лепшыя і не горшыя за іншыя, у тым ліку і за сучасныя. Проста не ўсё вытрымляюць выпрабаванне часам. Такіх лёс напатаку шыматлікія кнігі савецкіх аўтараў, якімі раней зачыталіся дзеці.

І справа тут зусім не ў ідэалогіі. Пэўныя творы перасталі перавываць. А некаторым, на шчасце, падарылі другое жыццё.

ВУЧЫЦЦА І РАЗВІВАЦЦА

Алмоўныя адносіны часткі бацькоў да цыперанішчых дзіцячых літаратуры не дзўжныя. Мамы і таты хочунь, каб дзўчына не марнавала час, каб кожную хвіліну развівалася, а тут нейкі пісьменнік сцвярджае, што яго спадчына не вучыццна справа. Але ж бывалі выпадкі, калі бацькі не дазвалялі сваім малым, якім чытаюць, знаёміцца з сучаснымі аўтарамі, а нават пагражалі скарагамі і лістамі ў міністэрства, забаранялі выдываць “літаратурную папску”.

Практычна любое выданне нечаму вучыць. Але ж адкрыты маралізацы ў кнігах для юных чытачоў, сапраўды, павінен быць мінімум.

Аб'ём сучаснай беларускай дзўчынай літаратуры значна меншы, чым рускай і асабіва замежнай. І пэўная частка нашага грамадства прынасна характарызуецца непрычаванай катаржыні павучальнасцю. Натуральна, дзеціам гэта не падаба-

Марына ПЕТРАШКЕВІЧ, Мінск

Так, без павучаньня ў літаратуры не абысціся. На жаль, чытанне як спосаб сямейнага апапчынку і сумеснага баўлення волнага часу выкарыстоўвае не вельмі шмат сямей. Не ідзе тут размова і пра абмеркаванне паводні героюў. Толькі на школьных уроках наставнік крываку спытае пра станаючы і адымоўны ўчынкы. Але не трэба перабоўшываць і адываць выхаваўчымі зместамі парасткі дзўчынай ішкўнасці да кнігі.

ЯНЫ УСЁ РАЗУМЕЮЦЬ

Яшчэ Янка Маўр спрачаўся з разактарамі і пнзэрамі і ў думку літаратара, тыя недаацэньвалі разумы і духоўны патэнцыял дзўчы. “Я нават некалькі разоў рабіў спецыяльную праверку і кожны раз пераконаўся, што яны добрыя і разумеюць” — пісаў класік у артыкуле “Дзіцячы пісьменнік і дзіцячы чытач”. Палобнае становішча назіраецца і сёння.

Усольніснае выхаванне і прамая дыдактыка мала каму падабаюцца. Чалавек сам прыдзе да аналізу станаючых і творы названых пісьменнікаў не лепшыя і не горшыя за іншыя, у тым ліку і за сучасныя. Проста не ўсё вытрымляюць выпрабаванне часам. Такіх лёс напатаку шыматлікія кнігі савецкіх аўтараў, якімі раней зачыталіся дзеці.

СОЖЭТЫ І СХЕМЫ

Боольшае сажэты дзўчынай літаратуры развіваецца па схемках: лабараторыя культуры. Напрыклад, вельмі цікавым мне падаўся Нацыянальны мастацкі музей, дзе дасугныя творы розных аўтара. А па-за сталінай таксама многа захопільнага. Мне пацінасцна адыночы пабываць у музеі “Брэсцкі фартушок”, дзе я дазналася больш пра традыцыйнае азыненне нашых продкаў. Не вярта пакаішаць без увагі тэатры і канцэртныя сацыяныя, шыматлікія фестывалі.

На такіх схемках трымаецца не толькі літаратура для дзўчы, але і для дарослых. Астатняе — колькасьць прыгод і выпрабаваньняў, хітраспляценні лёсаў, апісанне ўмоў жыцця герояў, глыбінна псіхалагічнага аналізу паводні і ўчынкаў, лірычныя адступленні — залежыць ад майстэрства аўтара. У пісьменніцкай справе няма катаржыні, што вызначваюць прафесіяналізм, як у іншых сферах.

У добрага, чытанага літаратара таксама можа не атрымацца твор, як і кухара — стравы. Аднак чалавек, які паважвае сваю адыторыю і цнннцё ўласную рэпутацыю, не пусціць у друк недарочныя рукапісы. Абаважыцца дапрадуе яго.

Кнігі, якія не адукоўваюць, усё ж такі ёсьць. Гэта нешканы і таму недачытанна выданыі, якія не застаюцца ў памяці. Але пра густы не спрачаюцца, і ў кожнага наша літаратура сваё. Аўтар жа, які запэўнівае, што яго дзўчына не вучыць, нібы праграму бацькоў, педагогаў, бібліятэкараў у алмоўнае стаўленне да твора.

Пабудуйце свой маршрут!

У апошнія гады ў Беларусі актыўна развіваецца ўзны турызм. На што разьлічаныя ініцыятывы, якім культурным месцам аддаць перавагу і дзе ў нашых краях адпачываюць ад будзённай мітусні — з гэтымі пытаньнямі мы звярнуліся да мнчан.

ТАЦЦЯНА, педагог:

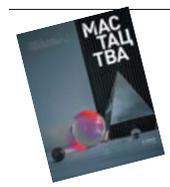
АЛІНА, індывідуальны прадпрымальнік:

ГАННА, менаджэр па продажках:

— Багата людзей у Беларусі праводзіць апапчынку і волны час пераважана за горадам. Асабіта мне падабаецца ездзіць на азёры і рэкі, дзе можна пакаціцца на лодцы, пакупацца, “паразмаўляць” з прыродай. Яшчэ многа наведваюць Брэсцкую і Гродзенскую воласці, дзе ёсьць шмат славетнасьці, каб атрымаць асадулу ад прыгажосці помніка і дазнацца больш пра рэгіён. Старажытны Мірскі замак — яшчэ адзін пудовны аб'ект, які вярта наведвальнікаў у нашыя краіны. Гэта ўнікальны прыклад беларускай абарончай архітэктуры.

Нямала ў нашай краіне месцаў для адыночы культуры. Напрыклад, вельмі цікавым мне падаўся Нацыянальны мастацкі музей, дзе дасугныя творы розных аўтара. А па-за сталінай таксама многа захопільнага. Мне пацінасцна адыночы пабываць у музеі “Брэсцкі фартушок”, дзе я дазналася больш пра традыцыйнае азыненне нашых продкаў. Не вярта пакаішаць без увагі тэатры і канцэртныя сацыяныя, шыматлікія фестывалі.

25 мая Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета адзначыць 90-годдзе. Аднак пра гэту адметную падзею адкрывае майскі нумар часопіса “Мастацтва”.

Аглыдальнік Назава Буншчына прасоўвае вельмі развіццё ўстаноў і, шытэрай, балетнай і опернай школ нашай краіны. У самым важным і раласнай для ўсго хрысьціянскага свету ды Вялікопнага тыдня Беларуска дзўжыраўна акадэміі мастацтваў Уладзімера Цярэнцьева — аповед эксперта. Мастацтвазнаўца Барыс Кропак працягвае знаёміць з жыццёвым і творчым шляхам народнага мастака

— У Беларусі ў залежнасці ад інтэрсаў людзі ездзіць адпачываць у розныя куткі. Я вылучу самыя папулярныя і мае самыя любімыя. Белавежская пушча — там можна правесці час на прыродзе, наведваць запарк, убачыць дзівосную разнастайнасьць расліннага і жыўельнага свету. Курортны комплекс “Дразды” прапануе апапчынку на беразе волды, катанне на лыжах зімой або на водных атракцыях летам, боўлінг, басейн, SPA. Гродзенскі замак — архітэктурная перліна ў стылі рэнасамуаўляччэ з прыродай. Яшчэ многа наведваюць Брэсцкую і Гродзенскую воласці, дзе ёсьць шмат славетнасьці, каб атрымаць асадулу ад прыгажосці помніка і дазнацца больш пра рэгіён. Старажытны Мірскі замак — яшчэ адзін пудовны аб'ект, які вярта наведвальнікаў у нашыя краіны. Гэта ўнікальны прыклад беларускай абарончай архітэктуры.

Акрамя таго, у нашай краіне шмат музеяў, тэатраў, канцэртных зал ды іншых месцаў, у якіх вярта пабываць мастацкі музей, дзе дасугныя творы розных аўтара. А па-за сталінай таксама многа захопільнага. Мне пацінасцна адыночы пабываць у музеі “Брэсцкі фартушок”, дзе я дазналася больш пра традыцыйнае азыненне нашых продкаў. Не вярта пакаішаць без увагі тэатры і канцэртныя сацыяныя, шыматлікія фестывалі.

Ганна САКАЛОВА

Веліч Вялікага і хобі аніматараў

творчага праекта, які ладзіцца пры садыейнічанні Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь і спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі. Музыканэц Вяльа Парык дапаможа чытачам далучыцца да гэтай пудовнай імпрэзы.

Мастацтвазнаўца Якаў Лёсунь заласцна пытаннем: ішчэ і сучасным свеце галжэтуў тыя асобы, каго можна назваць сапраўднымі мастакамі? І ў сваім артыкуле адказвае ёсьць! Пра фатамайтэра, дацэнта Беларуска дзўжыраўна акадэміі мастацтваў Уладзімера Цярэнцьева — аповед эксперта. Мастацтвазнаўца Барыс Кропак працягвае знаёміць з жыццёвым і творчым шляхам народнага мастака

— У асноўным ездзіць на Беларусі на машыне і магу сказаць, што ў кожным горадзе ёсьць свае асабыя цікавінкі. Напрыклад, у Гомелі можна наведваць прыкладны парк пры палацы Румянцавых і Паскевічаў, шмат адметных музеяў. У Брэсце — куток жыўой прыроды ў Парку культуры і апапчынку, Пушкінскі сквер. Яшчэ ў нашай краіне многа гарнальжыных кураортаў, такіх як Раўбічы і Сілічы. Там можна выдатна правесці час зімой. Акрамя таго, мне падабаецца бываць на форумах і выставах на розныя тэмы. Гэта заўсёды пазнавальна.

Парада б турыстам убачыць Няяскаскі замак і пашпашываць каля яго, у парку. Там прыгожа ў любую пару года, але ўлетку — асабіва добра. Мабыць, гэта мае любімае месца ў Беларусі. Мы з хлопцам яшчэ ездзіраемся туды на дніх. У Мір таксама можна з'ездзіць, але ў сярэдзіне лета ў горадкім пасёлку заната шмат услаўных гандльвых шапакіў, якімі наўрад ці здзішні падарожнікы. Яшчэ любіма Белаўежскую пушчу, дзе ёсьць файная магчымасьць убачыць самых розных жыўельні. У Мінску часта гуляю і катаюцца на веласпелдзе ў парку Перамогі, таму і турыстам рэкаменду.

Ганна САКАЛОВА

Дзень нараджэння бібліятэкі

Разнастайныя мерапрыемствы: святачыня, тэматычныя, юбілейныя — для ўсіх хвочных праводзіць устаноў культуры. Але і ў іх саміх бываюць дні нараджэння.

Валышчана Распапанка, галоўны бібліятэкар аддэла бібліятэчна-маркетынгу Светлагорскай раённай сеткі бібліятэк, расказала пра 75-годдзе кніжнай сабраўчы ў Казлоўцы. Юбілей стаў для высюдуца па-сапраўднаму сямейным святам, на якое яны прыходзілі з кветкамі і на якім часта гучала слова “дзўкуй”. Чытачоў чакалі “сакрэтыныя матэрыялы” — тое, што гэці яшчэ не ведалі пра бібліятэку і ў супрадоўнікаў, а самых актыўных карыстальнікаў — граматы і падарункі.

У Валышчана правалі мікрэаіянальны фестываль рэтрэспэці “Залата мелодыя”. У ім паўдзельнічалі дзевяць раённа Магілёўшчыны. Як піша Крысціна Шапранька, вядучы рэдактар Магілёўскага абласнога металчычнага цэнтэра НТ і КАР, галоўным вынікам імпрэзы былі станаючыя эмоцыі і дзўжына атмасферы, якую стварылі кампаніі мінюльшча гора. Гран-пры атрымаў Анатоль Пітраў з Цэнтралізаванай клубнай сістэмы Асіновічына.

На Вялікіхчынах, у аградарожчых Цяхінь, прайшоў свята бярэвічкіў — “Жыўая крыніца Ціхонічынскіх бярэвіч”. Металды раённага цэнтэра культуры М. Струвіной адзначае, што ў гэтыя не злучыць спосабаў закаткі названана гора і швіком праграмы стаў конкур на самы ўдальны. І якое ж свята бэ спевалі і танцаў? За іх адкавалі творчыя калектывы Бяльжыцкага раённага цэнтэра культуры, Машчаніцкага сельскага клуба, Ланьшчўскага сельскага цэнтэра культуры і волнага часу, Галоўжыцкага сельскага дома культуры.

У аградарожчых Варона Караліцкага раёна справалі абрад “Юр'я”. Ён уключае дзевяці, якія прыносыць плоднасць зямлі і дабрабят людзям. Цяпер заважылінам звычайна з'яўляюцца малыя дзўчаты — удзельніцы фольклорнага аматырскага адынадня “Вяночак” сектара “Варанічанскі сельскі клуб” Караліцкага РІК і НТ. Быць урадак!

Сёння ў Смагонскім раённым цэнтэры культуры, павеламыя Ілона Смагур, загалчыч сектара рэкламы і менеджмента, ладзіцца сапраўднае свята — адкрыты рэаіянальны фестываль белгечынскых тэатраў. Цяпер гэты візітэка Смагоншчыны. У падзеі удзельнічаюць народныя і ўзорныя тэатры “Батлейка”, а таксама непрафесіянальны, аматырскі і нават хатнія калектывы з розных куткоў Беларусі. Хтосці яшчэ можа паспел убачыць усё гэта на ўласныя вочы.

Вера НІКАЛЕВА

Таціяна Савік. VOID

Жывапіс у чатырох ракурсах

Нацыянальны цэнтр сучасных мастацтваў амаль на месяц перадаў экспазіцыйную прастору маладым талентам. У залах на Някрасава, 3, разгарнуліся персанальныя выставы Дарыны Даўгадзілінай, Лізаветы Янковай, Таціяны Савік і Марыны Трус.

3 ЮВЕЛІРНАЙ ДАКЛАДНАСЦЮ

Праект «Стыхія», прысвечаны пацунам і перажыванню чалавека, прэзентавала Дарына Даўгадзіліна. Яе работы ўражаюць фатаграфічнай дакладнасцю. Бляск біялагічных хлупчэчак вачэй і зморшчын на здзіўленым твары, мурдзгалістыя арнаменты на металічных пасудзінах і лічэчне гранатавых зрынтак — аўтар рупна прапрацоўвае дэталі ў кожнай выяве. Такія ўвага да дробязей, як прынасна мастацка, прыроджана: яшчэ ў маленстве творца па-любіла вывучаць наваколле пільна ва ўсіх адценнях і прывязчалася любою справай выконваць вельмі складуленыя.

Гісторыя дэталізацыі, вядома, патрабуе высокага майстэрства. І дзівіцца спраўды мае за плячыма сур'езнаму падрыхтоўку. Спачатку асвоіла дызайн у архітэктурна-будаўнічым каледжы, а пазней скончыла Беларускае дзяржаўнае акадэмічнае мастацтваў па напрамку «Манументальна-дэкаратыўнае мастацтва (растаўрацыя)». Навыкі даволна адточвалі праз капіраванне хрэматэматычных палотнаў, імітацыю манеры аўтараў-папярэднікаў. Са студэнцкіх работ на выставе паказаны рэпрадукцыі Брыгелія Старэйшага, Метсю, Бугро.

АДКУЛЬ ТВОЙ РОД

Марына Трус, якая сёлета мусіць атрымаць дыплом жывапісца-станкавіста ў Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, дэманструе праект «Каб ніхто не застаўся без роднай кветкі, калі прыйдзе час...». Гэта своеасаблівае падарожжа да вытокаў, што перарастае ў рэфлексію пра ралювую памяць, хуткаплыннасць часу, нябачныя ніткі паміж мінулым і будучыняй.

Аўтар звяртаецца да гісторыі сваёй сям'і, але не імкнецца дакладна рэканструяваць успаміны старэйшых сваякоў на палатне. Марына Трус падае архіўны матэрыял ва ўласнай рэдакцыі: дапаўняе, камбінуе, абагульняе. За аснову твораў узяты даўнія здымкі з сямейнага альбома. Героі розных карткаў волілі мастацкіх сусветных траекторіяў у адной кампазіцыі. Фатаграфіі, цалкам ідэнтычныя карцінам, папросту не існуюць. Калі хочаце ўпаўняцца, паўдзельнічаеце ў адмысловым атрыццёне — паспрабуйце правесці паралелі паміж дакументальнымі кадрамі і выстаўленымі побач жывапіснымі работамі, распазнаць чаліцоў

сям'і на архіўных відарысах. У другой зале Марына Трус прэзентуе невядлікага фармату пейзажы з утулістымі дворыкамі сталіны і заціпанымі куткамі далёка па-за калышавой, ідулю серыю аўтапартрэтаў і напормортаў. І ўсё гэта таксама аб роі ўспамінаў, што сілкуюць душу. Перад выявай белых руж затрымалася наведвальніца. Калета і муж аўтара Павел Халаровіч аказаўся побач, падумачу: «Гэта наш вясельны букет». За выведзеным алейм палёткамі таксама хаваецца нешта большае.

ДЭТАЛЬ У ПАРТРЭЦЕ

Лізавета Янкова скончыла мастацкі каледж імя Глебава, а цяпер вучыцца на манументалісты ў Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў. На персанальнай выставе «Час пазначыць герою» дзівіцца на дэманструе валоданне багатым спектрам тэхнік і матэрыялаў: зграфіта, вітраж, фрэска, акрыла, і тэмперны жывапіс па ліяксе.

Героі аўтарскіх партрэтаў — асобы сусветнага маштабу. Мастацка робіць пазнавальныя выявы гэтага волатаў і адначасова шукае новыя ракурсы, спрабуе паказаць людзей з іншага боку, акцэнтуючы ўвагу на адной самай важнай дэталі. У дзятку «Янка Купала і Якуб Колас» Лізавета стварыла ўзніслыя вобразы Песняроў, адлюстравала класічнаму якаму стаў Аляксей Іванавіч Снітко — харавы дырыжор, старшыня Мінскай харавой металічнай секцыі, даследчы мастацтвазнаўства, дырэктар Мінскага дзяржаўнага музычнага каледжа імя Міхаіла Глінкі.

ЗАПОЎНІЦЬ БЕЛЫЯ ПЛЯМЫ

Падчас навучання ў Акадэміі мастацтваў Таціяна Савік актыўна стала спалучаць розныя тэхнікі ў адной рабоце. Цяпер адданы прыём аўтара — сутыкненне ліякса і вітража. Творца робіць «прабелы» ў жывапісных партрэтах, то-бок сьвядомі пакаіце ў асновы проймы і шчыльны, запяўняе іх шклянымі аскепкамі. Выключна дэкаратыўна знаходка? Мастацка вядзе да таго, што чалавек успрымае сябе ды іншых фрагментарна. Маскі, заслоны, навязаныя ідэі не даюць дакапацца да сутнасці, зрачумеш жывую натуру. Таціяна Савік у экспазіцыі «Void/Пустата» прапануе глядачу спыніцца, паразважаць — і закрыць белыя плямы, прыйсці да сябе спраўдана.

Данііл ШЫКА

Дарына Даўгадзіліна. «Мастэрства»

Выканаўцы і госці канцэрта

Далей — болей!

Пяты раз Мінскі адкрыты конкурс харавых і сольных спеваў «Вясновы спеў» стаў важнай падзеяй культурнага жыцця Беларускай Сёлета ў ім удзельнічала звыш паўтары тысячы юных выканаўцаў з усіх абласцей краіны. Маштабнае спаборніцтва ахапіла 57 харавых калектываў, 78 салістаў і прадставіла ўсе напрамкі вакальнага мастацтва — акадэмічнае, народнае, эстраднае. Сярод пераможцаў — 14 лаўрэатаў І ступені і Гран-пры — хор хлопчыкаў і юнакоў імя І. А. Жураўленкі Рэспубліканскай гімназіі-каледжа пры Беларускай дзяржаўнай акадэміі.

УЧОРА І СЁННЯ

Больш за дзесяць гадоў прайшоў са старту конкурсу «Вясновы спеў», ініцыятарам і ідэйным натхніцельцаў якога стаў Аляксей Іванавіч Снітко — харавы дырыжор, старшыня Мінскай харавой металічнай секцыі, даследчы мастацтвазнаўства, дырэктар Мінскага дзяржаўнага музычнага каледжа імя Міхаіла Глінкі. Аб той падзеі 2014-га Міхаіла Іванавіч задалаў: «Удзельнічалі 30 салістаў, 3 вакальныя ансамблі і 26 харавых калектываў. Нам здавалася, гэта вельмі шмат. Былі практычна ўсе мінскія

Хор «Усмешка» ДМШ № 12 г. Мінска — лаўрэат І ступені (кіраўнік Л. М. Сіманчук)

музычнымі школамі і некалькі з рэгіянаў пазбылі сталіны. Але ўжо тады мы паставілі заданне развіваць конкурс як цікавае, творчае спаборніцтва, запрашаючы самых кампетэнтных экспертаў, таленавітых музыкантаў, педагогаў. І цяпер, зіраючыся на папярэднія гады, магу з упэўненасцю сказаць, што конкурс пашырае свой фармат, знаходзіцца на важным этапе развіцця і новых перспектываў».

Арганізатарамі пятага, юбілейнага конкурсу сталі ўпраўленне культуры Мінгарвыканкома сумесна з Мінскім дзяржаўным музычным каледжам імя М. Глінкі, Мінскай гарадской метадычнай секцыяй па спецыяльнасці «Харавыя дысцыпліны» і дзівіцца музычнымі школамі мастацтваў № 1 імя Л. Александровскай і № 17 г. Мінска. У спаборніцтве ўдзельнічалі салісты і харавыя калектывы дзівіцца школ мастацтваў Мінска, Магілёва, Маладзечна, Жлобіна, Барысава, Оршы, Наваполацка, Барысавы, Кіраўска, Лагойска, Докшыцкаў, Рэчыцы, Стоўбцаў, Фаніпала, Радашковічаў, Барысавінаў, Ганцавічаў, Мастоў, а таксама Рэспубліканскай гімназіі-каледжа пры Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі, устаноў далёкаўсёй адвакацкай дзівіцца і моладзі Мінска, Маладзечна; гімназіі № 4, 8, 17, 33, сярэдняй школы № 1, 23, 115, 170, 194, наведальніцкай школы г. Мінска, цэнтра практыкі МДМК імя М. Глінкі. Больш за 70 ўдзельнікаў сталі лаўрэатамі, звыш 60 — дыпламантамі.

Шкавія праграмамі спрыялі рэалізацыі асноўных мэт конкурсу: захаванне і развіццё найлепшых традыцый дзівіцца харавога і сольнага выканальніцтва мастацтва, выхаванне патрыятызму, развіццё творчага супрацоўніцтва. Праслухоўванні праводзіліся ў адпаведнасці з умовамі конкурсу. Напрыклад, у намінацыі «Акадэмічнае харавыя спеў» неабходна было выканаць твор беларускага кампазітара або апрацоўку беларускай народнай песні, твор замежнага аўтара і, галоўнае, твор патрыятычнай тэматыкі.

ГАЛА-КАНЦЭРТ: САМАЕ ЛЕПШАЕ

У канцэртнай зале «Верхні горад» на Галя-канцэрце аматары музычнага мастацтва мелі магчымасць пацнуць найлепшых канкурэнтаў. Адкрыла святая беларуская народная песня «Вясна на калачку» ў выкананні народнага хору «Біскавіца» Мінскага дзяржаўнага музычнага каледжа імя М. Глінкі. Конкурс — заўсёды падзея для дзівіцца ўдзельнікаў, для тых, хто яго рыхтаваў. І як адзначыў член журы, прафесар кафедры беларускай народна-песеннай творчасці БДУКМ Уладзімір Зіменіч: «Для нас конкурс — перш за ўсё сведчанне таго, што традыцыі прынятага, ўсё пераемнасць пакаленняў».

У выкананні пераможцаў конкурсу Кашырына Фурэвіч (гімназія № 17 г. Мінска), Мары Тэрзі (МДМК імя М. Глінкі), узорнага ансамбля

народнай песні «Вясёлка» (СШ № 1 г. Мінска) прагучалі каляндарна-абрадавыя і жартуныя беларускія народныя песні. Для ўзнагароджання лаўрэатаў у намінацыі «Акадэмічнае харавыя спеў» было запрошана 30 харавых калектываў, з якіх шэсць атрымалі дыпламы І ступені. Гэта творчыя калектывы ДМШ № 11, 12, 19, хор хлопчыкаў і юнакоў імя І. А. Жураўленкі Рэспубліканскай гімназіі-каледжа пры БДМ, Азёрны хор «Сябрына» гімназіі № 4, артысты ўзорнай студыі «Аваніі» ЦДАДМ «Кантакт» г. Мінска.

У прывітаным слове член журы, заслужаная артыстка Рэспублікі Беларусь Наталія Міхайлава звярнула ўвагу на стабільнасць у прафесійным росце дзівіцца хароў: «Калі мы не ставіліся на працягу двух дзён праслухоўваць, значыць, майстэрства нашых калектываў дастагнула такога ўзроўню, які лічыцца канцэртным».

Упершыню пераможцам «Вясновага спеваў» стаў зусім юны харавы ансамбль хлопчыкаў цэнтра практыкі Мінскага дзяржаўнага музычнага каледжа імя М. Глінкі, выкананне якога запомнілася слухачам песняй «Лялі, голуб» з крышталёва чыстымі галасамі салістаў Аляксандра Фірудэва і Веранікі Кусковай.

У Год міру і стварэння прыхільніцкай харавога мастацтва разам з удзельнікамі хору Belcanto ДМШ № 19, у выкананні якога прагучаў фрагмент кантаты Ж. Металіці «Свет вачыма дзівіцца», здолелі задумацца аб захаванні міру на зямлі.

Гісторыя конкурсу пачыналася з акадэмічнай і народнай музыкі. Сёлета «Вясновы спеў» дапоўніўся «Эстрадным сольным спевам». Упершыню ў гэтай намінацыі спаборнічалі 15 канкурэнтаў, званні лаўрэата І ступені атрымалі Лізавета Бяганская (ДМШ № 1 імя Л. Александровскай) і Марыя Сядых (гімназія № 8 г. Мінска). Іх узнагароджвалі народны артыст Рэспублікі Беларусь Эдуард Ханок і старшыня Беларускага саюза кампазітараў Алена Атрашкевіч, песню якой «Адпялята птушачка» лірычна і пачытна выканала Лізавета Бяганская.

У сваім выступе Эдуард Ханок адзначыў: «З таго, што я пацну на конкурсе, магу зрабіць толькі адну выяву: «То лі ёшчэ будзе, ой-ой-ей!» Публіка падтрымала мастра авашыямі.

СВЯТА ТВОРЧЫХ ПОШУКАЎ

За 10 гадоў «Вясновы спеў» стаў не толькі спаборніцтвам сярод выканаўцаў, але і святкам творчых пошукаў ды ініцыятыў самых таленавітых музыкантаў, якія былі адзначаны дыпламамі за канцэртмайстэрства, дырыжорскае майстэрства, за захаванне традыцый дзівіцца акадэмічнага харавога і сольнага выканальніцтва, а сёлета яшчэ і спецыяльным дыпломам партнёра конкурсу Беларускага саюза кампазітараў «За захаванне нацыянальных традыцый дзівіцца эстраднага выканальніцтва».

Праграму фінальнай часткі галя-канцэрта адырала выступленне ганаровага госця — пераможца папярэдняга конкурсу, узорнага хору «Кантылена» ДМШ № 5 г. Мінска. Выкананне харавым калектывам музыкі С. Рахманінава «Вясновыя воды» дало старт для ўрочна Гран-пры, якое сёлета атрымаў хор хлопчыкаў і юнакоў імя І. А. Жураўленкі Рэспубліканскай гімназіі-каледжа пры БДМ, кіраўнік Сямён Кліманцаў. Сярод мноства падарункаў пераможцам — карціна беларускага жывапісца, вядомага кампазітара, лаўрэата дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь «За духоўнае адроджэнне» Людмілы Шлег.

Заключным гітмам V Мінскага адкрытага конкурсу харавых і сольных спеваў стала песня Алены Атрашкевіч «Вясновы спеў» у выкананні зводнага хору — шматгалосе юных артыстаў запэўніла глядацоў: «напэўна выні будзе лічыцца яшчэ многія гады».

Наталія КАРДАШОВА

Пераможца конкурсу, лаўрэат І ступені — Марыя Тэрзі, Цэнтр практыкі МДМК імя М. Глінкі

Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь
аказвае фізічным і юрыдычным асобам паслугі па рэстаўрацыі і кансервацыі анім, твораў выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.
Тэлефоны: 8 017 3970163, 8 025 6677819.

Міністэрства культуры
да Дня абароны дзяцей праводзіць дабрачынную акцыю па закупцы пільна «Беларусь для арганізацыі культуры і ўстаноў адукацыі ў сферы культуры. Арганізатарам з'яўляецца Установа адукацыі і культуры ўніверсітэта культуры і мастацтваў. Запрашаным на ўдзел прымаюць Рэзідэнцыі для пералічэння грашовых сродкаў».
Установа адукацыі і культуры ўніверсітэта культуры і мастацтваў, Рэспубліка Беларусь, 220007, Мінск, вул. Рабінскага, 17.
BY93 AK8B 3642 9000 4623 3000 0000. Банк: БЛТ «АБ-Беларусбанк», г. Мінск, пр-т Дзяржынскага, 18; БИК: AK8B8YU2X. УНП: 1002866677.
Акцыя праходзіць да 25 мая 2023 года.

Барысаў горад

Барысаў старэйшы за Маскву роўна на 45 гадоў. А за Берлін – аж на 98! І за Мінск маладзейшы толькі на 35. Здавалася б, пры такіх зыходных тыпу павінна быць турэцкая Мекка...

ГРАД У СВАЁ ІМЯ

“У 1102 годзе князь Барыс Усяславіч хадзіў на ахвяі і, пераможны іх, вярнуўшыся, паставіў град у сваё імя”. Так пачалася летапісная гісторыя паселішча, якое знаходзілася за чатыры кіламетры ўверх па цяжэнні ракі ад сучаснага горада. Як свецлаць археалагічныя раскопкі, той “град” з’яўўу выніку мошнага пакару.

Навова албудуўваўся ўжо як валоданне Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага на востраве памерам 200 на 300 метраў. Узведзены драўляны замак праслаўнага гараджанам верай і праўдай цалых сем стагоддзяў. Толькі ў сярэдзіне XIX стагоддзя было прынята рашэнне аб тым, каб зрынуць умацаванні і злучыць выспе з агульнагарадской тэрыторыяй. У 1858-м з купцом першай пільны Булькаўшцінам заключаны дамову на будаўніцтва там двухпавярховага астра на 75 арыштаў.

Неўзабаве турма, якую ўзвелі на месцы замка, стала гарадской слаўтасцю. Яе першымі сізелзямлі былі ўдзельнікі паўстання 1863 года. У часы Вялікай Айчыннай вайны фашысты трымалі ў ёй парызанцаў і падпольшчыкаў. Тут сядзелі і іншыя былыя расстраляныя знакаміты барысаўскага папольшчыка Люся Чалоўскага. У 1951-м будынак прызначылі непрацэдурным да эксплуатацыі для разбурыўа. А ў адным з захаваных даламожных памяшканняў размясцілі гарадскі вышвэрочні. Калі істці па вуліцы Гоголя ў старой частцы Барысава побач з заводам аграгатаў, можна убачыць былоўу слаўтасць.

БАЗАР-ВАКЗАЛ

Аднак пачынаць падарожжа па Барысавае трэба з вакзала. Гэта помнік архітэктуры пачатку XX стагоддзя. Менавіта чыгуначная станцыя пракаладзенай у 1871 годзе лініі Масква – Брест стала сэрцам Новабарысава. У 1913-м са старым горадам яе звязаву першы гарадскі аўтобусны маршрут. Цяпер, акрамя ўласна станцыі, ансамбль чыгуначнай плошчы фарміруюць два жылныя дамы. Яны пабудаваныя ў стылі канструктывізму ў 1929–1930 гадах і нечым нагадваюць мінскую “гарадскую браму”, узведзенаў ўжо пасля вайны.

Вакзал станцыі “Барысаў” – помнік архітэктуры XX ст.

ДАНИНА ПАМЯЦІ

З плошчы выцякае вуліца Чапаева. Адразу за гарадской бібліятэкай размясціўся стара ськвер. У глыбіні яго гарыць Вечны агонь у памяць аб ахвярах нямецкага канцлагера, які існаўу ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Тут загінулі 10 тысяч чалавек. Далей па гэтай вуліцы істці не мае сэнсу. Лепш вярнуцца на плошчы, прыкушці пару сувеніраў у “Універмагу” і рушыць па праспекце Рэвалюцыі.

Па яго левым боку – раённы Палац культуры. Будынак маштабны, але нічым не адрозніваецца. Тыповы ўзор тыповага савецкага будаўніцтва аб’ектаў сакультывіты. Перш ім угляб жылой забудовы сыходзіць вулічка Стэханавіцкая. Практычна адразу злева па ёй размясціны знакаміты Барысаўскі крышталны завод. На жаль, трапіць у яго музей і палобаваша арыгінальнымі двайнімамі, якія звычайна дарылі калісыі Сталіну, Хрушчову і Брэжневу, будзе праблематычна.

Працягваем экскурсію па праспекце Рэвалюцыі. Абмянаем помнік Сяргею Арджанікідзе. Забітаем у крамку на хлебазаводе, каб купіць яшчэ гарачую, думуючы, з хрумсткай скаржанкай булчак. Пераходзім аўтамом. Пакаілаем справу па курсе помнік гераічнаму экіпажу танка Паўла Рака, які першым уварваўся ў заняты немцамі Новабарысаў па мініраваным мосце і на працягу 16 гадзін у адзіночку вёў бой з ворагамі.

ПА ГІСТОРЫЮ І ПЕЙЗАЖЫ

Праз колькі хвілін злева ад нас узнікае краязнаўчы музей. Па падрабязнасці барысаўскай гісторыі – туды. А па прыгожы пейзаж – крыху далей. Трэба абмянуць вуліцу Батарэйную. Адразу за ёй пачынаюцца батарэі, якія і далі ёй назву, – пераможныя умацаванні, створаныя навіраздзіны вайны 1812 года.

Ад праспекта, які тут выглядае такім вельмі аднаўлі. Тут многім пакаленням барысаўскай дзятвы пазнавалі на шыю піннерскі гальштук. А ў 1986-м помнік занеслі другі раз.

У барысаўскім парку глізель няма на што. Гэта кавалат хахтычна зараслой квомай гарадской тэрыторыі. Праходзім міма. Адразу за ім – ськрыжаванне. Там два шматпавярховыя жылныя дамы даваеннай пабудовы. Мясцовыя старажылы называюць іх з гумарам “трусманушкі” (Гары Труман – сенатар і 3-ці прэзідэнт ЗША). Мо некалі яны падаліся пружэйшым маршаросам, падобнымі на амерыканскія?

Літаральна праз дарогу – непрацэдурны шкляна-бетонны монстр. У ім ад пачатку існаўу рэстаран “Бірэзні”, вядомы далёка за межамі Барысава. Менавіта тут бавілі час печаніка і лядзічанскія афіцэры.

І АРТАН, І ЎСР’ЕЗ

ПРЫВІДЫ І БАЧАННЕ

Крыху далей па вуліцы III Інтэрнацыянала – іжакі буйны прасідэсты будынак. Сяння тут гандлююць аўтамабільны, хая старэйшае пакаленне называе яго Домам піннеру. А калісьці гэта была Вялікая сынагога. Захаваныя даравальчыныя паштукі: есьць з чым параўноўваць.

Асноўу якога раіць падаць да канчатковай мэты нашай вандроўкі – рынаквая пляна, гандлёвыя радоў, помнік князю-заснавальніку і вайсковік Барысава – Ваксрасенскага сабора. Злева, гэта самы горадзёны праваслаўны храм, пабудаваны на тэрыторыі Мінскай вобласці з нуля ў XIX стагоддзі.

Асабіста мне Барысаў паваеся горадам-кумучка, які дарэмна хавае сваю гісторыю. Гісторыю, у якой кіпелі гарачыя бгы, вярала свецкае жыццё, абудовалі панятыя вялікія змыні Напалеон і Тілер. Аб’ова былі тут, прычым, хахуць, гасівалі ў адным і тым жа маентку, рэшткі якога захаваліся дагэтуль на Працоўнай вуліцы ў Старабарысавае...

Віктар ГАУРЫШ

Сядзіба Крашэўскіх у Доўгім (Пружанскі раён)

Атэней ты наш, Атэней!

Здаўна павялося, што наш “Гістарыёграф” распавядае пра тую ці іншую асобу, якая пакінула след у гісторыі беларускай культуры. І каб паказаць, што геніі не нараджаюцца на пустым месцы, а стаюць на плячах слаўнейшых, каб падкрэсліць іх трывалую сувязь з беларускай зямлёй, мы робім радаводны экскурс. Але сёння размова пойдзе не пра чалавека, а пра далёкага пращура нашых літаратурна-мастацкіх выданьняў. У сярэдзіне XIX стагоддзя пляюцкі абмеркаваны культурнага і навуковага жыцця Вялікалітвы з’яўляўся часопіс “Athenaeum”.

ШЛЯХ У ДЗЕСЯЦІГОДДЗЕ

У 1838-м Юзаф Крашэўскі робіць спробу дабіцца дазволу на заснаванне літаратурнага часопіса. Але ўзніслае памакненне ў Пецярбургу не ўхвалілі. Праз два гады, ужо перабраўшыся ў маентак Гродна на Валыні, Крашэўскі спрабуе патурына. Гэтым разам удаля. Паспрыяла тое, што на той час ён ужо быў вядомым пісьменнікам, ён лобюваўся ў друку яшчэ ў 1830-м. Атрымаўшы ў 1840 годзе дазвол цензуры на друк, Крашэўскі з імпатом бярэцца за справу. Згодна з умовай, падпісанай з віленскім выдаўцом Заўдзімам Глюксбергам, штогод Крашэўскі абавязваўся здаваць шэсьць нумароў выдання, якое мелася даць на сваіх старонках месца ўсёму самому цікаваму са свету літаратуры, навукі і мастацтва. Да супрашы былі запрошаны гісторыкі і паэты, пісьменнікі і музыканты з “літоўскай і рускай правінцыі” (зямлі сённяшніх Беларусі, Літвы і Украіны). У 1848-м, не нагадзіўшыся з прапановай Глюксберга надаць часопісу больш забавуліны характар (паўна, з расвордалам, анекдотамі і параламі хатнім гаспадыням), Юзаф Крашэўскі знайшоў новых друкароў – знакамітых віленскіх Завалюскіх. Праўда, праз праблемы з рэспандэнтамі, якія не заўбелі ўкладася ў тэрмін, часопіс выхадзіў нерегулярна і губоўу падліскаў. І таму ў 1851-м Крашэўскі, нягледзячы на прапараваны літаратура Антона Пяткевіча не спыніўся, прымае рашэнне завяршыць дзесцігадоўу гісторыю “Атэнея”.

АД АФІНЫ ДА АТЭНЕЯ

За ўзор часопіса былі абраныя літаратурна-крытычныя выданні: англійскі “Revue Britannique” і французскі “Revue des Deux Mondes”. У назве “Athenaeum” чыталася асылска да грэцкай Афін – багіні мудрасці, навук, мастацтваў, рамстваў. Юзаф Крашэўскі нібы перакладаў масток у недалекую мінуючыну, да берлінскага часопіса першых рамантыкаў, які пад таю жа назвай выдаваўся ў 1798–1800-х брата Шлегелі. На выдалак, калі сам Крашэўскі не паспяваў бы адрэдагаваць некаторыя публікацыі, ён прыцягнуў некалькі літаратураў. Сярод іх Лявон Бароўскі з Піншчыны, прафасар Віленскага ўніверсітэта, чалавек, які “першым убачыў у Адаме Міцкевічы нацыянальнага генія” (аб чым напісана на яго надмагіллі). А таксама паэт Антон Адынец з Ашмяншчыны і пісьменнік Ігнат Ходзька з Вілейшчыны. У часопісе былі прадугледжаны такія раздзелы, як гісторыя (дакументы, дзёнікі і ўспаміны); літаратура (праза, паэзія); гісторыя літаратуры і літаратурная крытыка; філасофія, права, эканоміка; этнаграфія; фалькларыстыка; мастацтва, архітэктура, музыка; дакладныя навукі, прыродазнаўства і г.д.

АЎТАРЫ З УСЯГО СВЕТУ

розныя палітычныя бакі. Дарэчы, калі пытанне аб вызваленні сялян з прыгону стала прадметам бурлівых дыскусій, “Атэней” заняў выразаўу “ліберальную пазыцыю”. Важным “агентам” Юзафа Крашэўскага ў Пецярбургу быў наш змяляк Станіслаў Аўгуст Яхавіч – гісторык, паэт, выдавец, прафасар і супрацоўнік Румянцаўскага музея. Пісаў ён Крашэўскаму пра скарыбі Імператарскай публічнай бібліятэкі, пра рукапісы па аўчыннай гісторыі, скарыбі ад чытачоў у закратаваных шафках, пра якія не ведаюць (і не жадаюць ведаць) нават бібліятэкары. Яхавіч рабіў забегі, каб далучыць да праекта выдатнага архівіста, “гісторыка Літвы”, прафасара Віленскага ўніверсітэта, сына ўніяцкага святара Ігната Анацэвіча (з Малой Бераставічы).

Юзаф Крашэўскі (1812–1887) – пісьменнік, выдавец, публіцыст, драматург, мастак, літаратурны крытык, паэт. Паходзіў з пружанскай галіны роду Крашэўскіх, чыя сядзіба была ў Доўгім. Скончыў Свіслацкую гімназію і Віленскі ўніверсітэт. Спіс яго творчых налічвае больш за 600 тамоў; 223 раманы і аповесці, навуковыя працы па гісторыі, археалогіі, этнаграфіі, філасофіі ды іншае.

ІНШЫЯ НАШЫЯ

Урадзедзе Міншчыны вядомы мастак Адам Шэмец (гл. “К” 48, 2022) апублікаваў на старонка “Атэнея” першы жшціярскі мастака Яна Дамеля, нарыс па гісторыі Віленскай мастацкай школы (да якога працяг даслаў мастак Вінцэнт Смакоўскі) і справядлачу пра лядэісны Імператарскай акадэміі мастацтваў у 1839–1840 гады. Смакоўскі даслаў нарыс пра мастакоў Валыянціна Ваньковіча і малавядомага таленавітага беларускага графіка Генрыха Жукоўскага (рыхтуем публікацыю). Сын заснавальніка першага сталага мінскага тэатра Мацея Кажынскага і брат зоркі віленскай гэатральнай сцэны Дыянізія Кажынскага, Віктар Кажынін (кампазітар, музыкант і капельмайстра Александрынскага тэатра) таксама не абмянуў часопіс сваёй увагай. А дзясцікучы Адам Кірпур у сам аднойчы стаў героем біяграфічнага нарыса.

Але ж найбольш месца на старонках часопіса адводзілася літаратуры. Вось нізка імянаў, вядомых беларускаму чытачу: Людвік Кандратовіч (псеўд. Уладзіслаў Сыракомля) і Антон Пяткевіч (псеўд. Адам Плуц, гл. “К” № 47, 2020). Ян Баршэўскі і Тадэвуш Лада-Заблоцкі, Ігнат, Ян і Дамінік Ходзькі. Два сябры Крашэўскага, пісьменнікі Станіслаў Рэйтан і Генрык Жаўскі (гл. “К” № 14, 2014) нават заздалі пры пасярэдніцтве “Атэнея” сваеабавы двубой. Першы выкрываў злучыцтва Караля Радзівіла Пана Кыханку, а другі зацита бараніў “светлоўу паміць” дабрэжска.

Прычым аб’ова даводзілася сваякам Радзівілу. Трапілі на старонкі гісторыкі і этнаграфы – Таадор Нарбут, Рамуальд Язкевіч, Юзаф Ярашэвіч, Ігнат Даміновіч, Эдвард Катлунай і многія іншыя. Сярод “заемчаных” аўтараў былі Мікалай Гоголь, Аляксандр Пушкін, Міхаіл Лермантаў, Аляксандр Бястужаў, Еган Гэтэ і інш. Ладную частку кожнага нумара займалі творы, малюнк і артыкулы самаго рэдактара, які знаходзіў чым на творчысць, на ліставанне з дзясцігачкамі асоб і дагатамоў іншым творцам.

На жаль, наш змяляк пружанец Юзаф Крашэўскі на радзіме не заслужыў ані помніка, ані музейскага. А можна ж лёгка аднавіць сціпую драўляную сядзібку Крашэўскіх у Доўгім, якая стала б прывабным і значным аб’ектам турызму – накупілаў сядзібы Гэта дазваляла рэдактуру захоўваць публічна незалежнасць і выкарстоўваць на карысць агульнай справы тое найлепшае, што маглі прапанаваць

Марыя Грушэцкая (к. 1834–1900) – гаспадыня маентка Студзёнкі (Нявжыцкі раён). Яе мацахай была Сафія Пуктамер, дачка Марылі Верашчакі (першае каханне Адама Міцкевіча). Некалкі гадоў таму крамаўца Аляксандр Абрамавіч у Студзёнках знайшоў камень з выбітымі на ім словамі Міцкевіча: “Ева раі страціла, ты яго увакрасіла”. Камень усё яшчэ чакае вырашэння свайго далейшага лёсу.

Змяцёр ЮРКЕВІЧ

ВІЦЕБСКАЯ АБЛАСНАЯ ФІЛАРМОНІЯ

г. Віцебск, вул. Леніна, 69, тэл. каасы: 8 0212 368387, сайт: vitebsk-filby

- Найлепшыя песні савецкіх гадоў на канцэрце "Круціцца дыск" (6+). 22 мая ў 19.00.
- Канцэрт "Калі ў свеце ёсць каханне..." (6+) да 80-годдзя народнага артыста ССР Мусліма Магамаева. 23 мая ў 19.00.
- Канцэрт "Сімфатэрапія" (6+) ад Сімфанічнага аркестра Віцебскай абласной філармоніі. 24 мая ў 19.00.
- Музыкі Санкт-Пецярбурга — Віцебску. Канцэрт у межах Міжнароднага музычнага фестывалю імя І. І. Салярніцкага. 25 мая ў 19.00.
- Прадстаўленне "Герой нашага часу" (3+) у межах праекта "Філармонія — дзецям". Прэміера. 27 мая ў 11.00.
- Прадстаўленне "Карамелька і Гарошышка на Карыбскіх астравах" (3+) у межах праекта "Філармонія — дзецям". 28 мая ў 11.00.

УНП 100377903

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ТЭАТР ІМЯ ЯНКІ КУПАЛЫ

г. Мінск, вул. Энгельса, 7, тэл.: 8 017 3654237, 8 017 3576627, пошта: kupalabilet@mail.ru

- Трагікамедыя ў 2 дзеях на матывах твора У. Шекспіра "Рамза і Джульета" (12+). Прэміера. Галоўная сцэна. 22 мая ў 19.00.
- Трагікамедыя "Апошні атраццёны" (16+). Галоўная сцэна. 23 мая ў 19.00.
- Камедыя ў 2 дзеях "Паўлінка" (12+). Галоўная сцэна. 24 мая ў 19.00.
- Містычная легенда пра каханне ў 1 дзеі "Чорная панна Нясвіж" (12+). Галоўная сцэна. 25 мая ў 18.00, 26 мая ў 19.00.
- Рэжвіем у 1 дзеі "Вечар" (12+). Галоўная сцэна. 27 мая ў 19.00.

УНП 100377901

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1, тэл.: 8 017 2431041 (каса), 8 017 3615493

- Опера ў 2 дзеях "Царская нявеста" (12+). 20 мая ў 18.00.
- Балет у 2 дзеях "Канік-Гарбунок" (6+). 21 мая ў 11.00 і 18.00.
- Опера ў 2 дзеях "Дзікае пал'яванне караля Стаха" (12+). 23 мая ў 19.00.
- Опера-буфа ў 2 дзеях "Любоўны напоі" (12+). 24 мая ў 19.00.
- Опера ў 3 дзеях "Кармэн" (12+). 25 мая ў 19.00.
- Канцэрт "Казкі Венскага лесу" (12+). 26 мая ў 19.00.
- Опера ў 1 дзеі "Моцарт і Сальері" (12+). Драматычныя сцэны А. Пушкіна. 26 мая ў 19.30.
- Опера ў 4 дзеях "Травіята" (16+). 27 мая ў 18.00.
- Балет у 2 дзеях "Тры парасяці" (0+). 28 мая ў 11.00.
- Опера ў 3 дзеях "Юген Анегі" (12+). 28 мая ў 18.00.
- Канцэрт ContraBass-LIVE "Прывісячыне тэатру" (12+). 28 мая ў 18.30.

УНП 191081322

ЗАСЛУЖАНЫ КАЛЕКТЫВ БЕЛАРУСКИ ТЭАТР "ЛЯЛКА"

г. Віцебск, вул. Пушкіна, 2, тэл.: 8 0212 669077 (каса)

- Казка-прыпавесць у 1 дзеі "Кашцёл з каменчыкамі" (7+). 20 мая ў 11.00.
- Зусім верагодна здарэнне ў 2 дзеях "Яшчэ раз пра Чырвоную Шапачку" (3+). 21 мая ў 11.00.
- Жарт у 2 дзеях паводле беларускай народнай казкі "Піліпка і Ведзьма" (5+). 27 мая ў 11.00.
- Інтэрактыўная казка ў 1 дзеі "Вясёлы Дарафей" (3+). 28 мая ў 11.00.

УНП 500001869

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МАСТАЦКІ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, вул. Леніна, 20, тэл.: 8 017 3970163 (экскурсійнае бюро)

- Пастаянныя экспазіцыі. "Ноч музеяў — 2023" — "Музейны кВАРТАЛ". 20 мая.
- Выставачны праект "Чыстае мастацтва". Да 31 мая.
- Экспазіцыйны праект "Вобраз Радзімы ў творах беларускіх мастакоў XVIII—XXI стст.". Выставачны корпус, вул. К. Маркса, 24. Да 21 мая.
- Экспазіцыйны праект "Віталь Канстанцінавіч Цірка. Да 110-годдзя з дня нараджэння". Выставачны корпус, вул. К. Маркса, 24. Да 4 чэрвеня.
- Выстава "Неба і зямля Аляксандра Кішчанкі". прымержаваная да 90-годдзя з дня нараджэння мастака. Да 9 ліпеня.
- Выстава графікі Леаніда Шчмяляева "Нараджэнне творчасці" са збору Нацыянальнага мастацкага музея і з калекцыі мастакоў сям'і. Да 10 ліпеня.
- Выстава "Барыс Кустодзеў", прымержаваная да 145-годдзя з дня нараджэння дзінага жывапісца, аднаго з арыяльных майстроў рускага мастацтва канца XIX — першай чвэрці XX стагоддзя. Да 21 мая.
- Экскурсіі: "Самыя-самыя..." (6+), "Яго колеру зіма?" (6+), "Віды і жанры ў выяўленым мастацтве" (6+), "Казкі Усходу" (10+), "Міфы Старажытнай Грэцыі і Рыма" (10+), "Партрэты даўня мінулых пакаленняў..." (10+), "Пяць моў кахання" (16+), "Жаночы партрэт" (16+), "Мінск у Музеі" (16+).

УНП 10037771

МУЗЕЙ "ДОМ ВАНЬКОВИЧАЎ. КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА 1-Й ПАЛОВЫ XIX СТ."

г. Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 33а, тэл.: 8 017 363796, 8 017 3588878

- Пастаянная экспазіцыя.
- Творчая праграма "Жаночы ноч у Ваньковічах" — у рамках акцыі "Ноч музеяў". 20 мая з 15.00 да 22.00.
- Выстава выцінанкі Волгі Навівайка "Папярковыя мары". Да 26 чэрвеня.
- Выстава "Шлях мастака Валенція Ваньковіча". Папярэдні запіс. Праводзіцца заўсёды.
- Экскурсія "Сядзібны партрэт". Праводзіцца заўсёды.
- Спектакль тэатра ценяў "Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях. Белая сарока". Папярэдні запіс. Праводзіцца заўсёды.

УНП 10037771

МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА МАСТАЦТВА Ў В. РАУБІЧЫ

Спарткомплекс "Раубічы", Мінскі раён, тэл.: 8 017 5074468

- Пастаянная экспазіцыя.
- Праграма "Каляды ў музеі". Праводзіцца заўсёды.

УНП 10037771

МУЗЕЙ В. К. БЯЛЫНІЦКАГА-БІРУЛІ Ў МАГІЛЁВЕ

г. Магілёў, вул. Ленінская, 37, тэл.: 8 0222 650203, 8 0222 658800

- Пастаянная экспазіцыя.
- Выстава "Жаночы род". Да 28 мая.
- Art-lectorium "Зразумелае мастацтва". Праводзіцца заўсёды. Падрабязней на сайце artmuseum.by альбо па тэлефонах 8 0222 650203, 8 0222 658800.

УНП 10037771

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ-ЗАПАВЕДНІК "НЯСВІЖ"

г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19, тэл.: 8 01770 20602, 8 01770 20660, 8 029 5518051, 8 029 1903149

- Палацавы ансамбль
- "Містэрыя Нясвіжскага палаца" — культурнае мерапрыемства, прымержаванае да міжнароднай акцыі "Ноч музеяў — 2023". 20 мая з 19.00 да 22.00.
- Канцэрт старажытнай беларускай музыкі "Палацкі сшытак" Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага ансамбля "Харошкі". Тэатральная зала. 20 мая ў 14.00 і 16.00.
- Выстава "Недзепрыметны зварот". Часовая экспазіцыя аўтарскіх лялек, прысвечаных пісьменнікам і паэтам XIX—XX стагоддзя, ад сяброў Міжнароднай гільдыі майстроў (Санкт-Пецярбург). Малая выставачная зала. Да 28 мая.
- Выставачны праект "Перавораня ў попел. Генцыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны". Экспазіцыйная зала першага пусковага комплексу.
- Міжнародны выставачны праект "Castrum doloris. Выставачны цырыманіял нясвіжскага двара". У складзе пастаяннай экспазіцыі.

УНП 10037771

- Агледзіць і агледзіць экскурсіі ў Ратушы (г. Нясвіж, вул. Савецкая, 3) Пастаянныя экспазіцыі
- "Тарадское самакараванне ў Нясвіжы ў XVIII — 1-й палове XIX стст."
- "Нясвіж у міжваенны час. Людзі і падзеі"
- Калекцыя гадзіннікаў XIX—XX стст. "Культура часу". З фондаў музея-запаведніка.

- Мерапрыемствы
- Квэсты: "Безаблічны артафакт", "Карта сямі каралеўстваў", "Музейны дэтэктыў", "Музейнае расследаванне".
- Культурныя мерапрыемствы: "Прыём у кнігніг", "Дзень нараджэння ў Ратушы" (група да 12 чалавек ад 6 да 11 гадоў).
- Сюжэтна-ролевая развівальная праграма "Школа шпіёнаў" (група да 25 чалавек).
- Гульня-знаёмства "Музейка аб музеі" (група да 25 чалавек ад 4 да 7 гадоў).
- Гульнявая праграма "Выкрутасы" (група да 25 чалавек).

Падрабязнасці на сайце niasvizh.by.

УНП 600207920

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "МІР"

г. п. Мір, Карэліцкі раён, Гродзенская вобласць, тэл.: 8 01596 36290, 8 01596 36270

- Пастаянная экспазіцыя.
- Канцэрт для лаўрэата IV Рэспубліканскага адкрытага конкурсу класічнай музыкі "Музычны Мір". 28 мая ў 13.00.
- Часовая выстава выцінанак "Карункавыя ўзоры Святланы Воль" (0+). Да 28 мая.
- Экспазіцыя "ARMATUS. Ваенна-гістарычная рэканструкцыя даспехаў і зброі" (0+). Паўночны корпус. Да 31 жніўня.
- Агледзіць і тэматычныя экскурсіі.
- Экскурсіі з элементамі тэатралізацыі для дзяцей і дарослых.
- Экскурсіі для дзяцей "Інтрыгі Купідона".
- Сямейная квэст-экскурсія "Легенды і паданні Мірскага замка".
- Музейныя заняткі для дзяцей сярэдняга школьнага ўзросту: "Святоняга справа для князя па старадаўнім рэцэпце", "Асабліваці жанаочка касцюма XVIII ст.", "Арганізацыя войска і вайсковая справа ВКЛ у XVI ст.", "Печы з карокавай кафлі XVI—XVII стст. у палацы князёў Радзівілаў".

УНП 590201541

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

г. Мінск, пр-т Пераможцаў, 8, тэл.: 8 017 2030792, 8 029 1440792, 8 017 3271166

- Пастаянная экспазіцыя.
- Інтэрактыўная праграма "Крылатыя абаронцы Радзімы" на пляцоўцы каля легендарнага самалёта "Лі-2". Кожную суботу і нядзелю для верасця.
- Выстава "Савецкая ваенная форма і знакі адрознення (1920—1950-я гг.)" з прыватнай калекцыі. Да 8 чэрвеня.
- Часовая выстава "Слова пра Героя" да 89-й гадавіны заснавання звання Героя Савецкага Саюза і Дзяржаўнага Героя. Да 31 мая.
- У продаж паступілі сертыфікаты на наведванне музея з экскурсіямі і без яе. Ёсць аб'екты: "Сямейны", "Дзіцячы", "Для старшакласнікаў і дарослых".
- Падрабязнасці на сайце wamuseum.by.

УНП 10025472

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНЫХ МАСТАЦТВАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 47, тэл.: 8 017 2427814, час працы: аўтарок — нядзеля з 12.00 да 20.00

- Выставачны праект "Сны аб Японіі". Да 18 чэрвеня.
- Экспазіцыя "Золак, убацаны здалёк". Да 11 чэрвеня.
- Персанальная выстава Таццяны Савік "Void/Пустата". Да 4 чэрвеня.
- Персанальная выстава Марыны Трус "Каб ніхто не застаўся без роднай кветкі, калі прыйдзе час...". Да 4 чэрвеня.
- Персанальная выстава Лізаветы Янковай "Час пазначыць герояў". Да 4 чэрвеня.
- Персанальная выстава Дарыны Даўгадзілінай "Схіля". Да 4 чэрвеня.

УНП 192545414

Большой театр Беларуси

объявляет конкурс на замещение вакантной должности по творческой специальности в труппу оркестра — в группу гобоев. Дополнительная информация — на сайте bolshoibelarus.by или по телефонам: 8 029 7213907, 8 029 1816146. Адрес: 220029, г. Минск, пл. Парижской Коммуны, 1.

УНП 191081322

СТРАТА

Калектыў Вялікага тэатра Беларусі смуткуе праз сыход з жыцця легенды нацыянальнай опернай сцэны — выбітнай спявачкі, народнай артысткі Беларусі Людмілы Іванаўны ЗЛАТАВАЙ. Людміла Іванаўна прысвяціла сцэне Вялікага тэатра Беларусі больш за 30 гадоў, выконваючы вядучыя партыі савецкага опернага рэпертуару. Знаўцы мастацтва захапляліся цёплым, серабрыстым голасам спявачкі, які "умеў усавобіць праўдзівасць характару і надзяляў сваіх герояў непадробнай шчырасцю пацучыня". Асаблівым укладам артысткі з'яўляюцца вобразы ў операх беларускіх кампазітараў, якія сталі яркімі старонкамі летапісу айчынай культуры. Выказваем спачуванні калегам, родным, блізкім і сябрам спявачкі.

Наш Telegram-канал. Далучайцеся!

З пытаннямі размяшчэння рэкламы звяртайцеся па тэлефоне 8 017 2860797 або на электронную пошту reklama@kultura-info.by.

ШТОТДІНЕВАЯ ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА. ДЛІЯ ДАСУГУ (КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА) Выдаецца з кастрычніка 1991 года. Заснавальніца — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Рэгістрацыйнае пасведчанне № 637, выданае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Сайт: kultura-info.by
E-mail: kim@kultura-info.by

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавничая ўстанова "КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА".
Дырэктар — ДУЛЕВІЧ Віктар Іванавіч.
Рэдакцыя газеты "Культура": Галоўны рэдактар — ДУЛЕВІЧ Віктар Іванавіч. Намеснік галоўнага рэдактара — ШЧУРОК Жанна Іванавіч.
Адказны сакратар — Галіна МАЛНЮСКАЯ.

Рэдакцыя адрэдавала — Віктар РАУРЫШ, Юген РАГІН.
Агледзіць і адрэдавала: Югенія ГАБЕЦ, Антон РУДАК, Ганна САКАЛОВА, Ілья СВІРЫН, Юры ЧАВНІКЕВІЧ, Ваня ШЭЛІКА, Зміцер ЮРКЕВІЧ, Настася ЮРКЕВІЧ.
Літаратурны рэдактар — Мацвей ЗАЙЦАЎ.
Мастацкі рэдактар — Марына ПЯРКОУСКАЯ.

Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 77, чацвёрты паверх.
Тэлефоны: 8 017 2860797, 8 017 3345723. Тэлефон-факс: 8 017 3345741. Бухгалтэрыя: 8 017 3345735.
Рэкламы адрэда: 8 017 2860797.
* — матэрыял на правах рэкламы.
© "Культура", 2023.

Аўтары допісаў паведамляюць прозвішча, поўнаснае імя і імя па бацьку, паштартыны звесткі (нумар, дату выдання, кім і калі выданыя пашпарт, асабісты нумар), асноўнае месца працы, зваротны адрас. Аўтарскія рукпісы не рэдакцыя і не вяртаюцца. Меракванні аўтара могуць не адпавядаць пункту гледжання рэдакцыі. Аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў.

Палітычны індекс: 63875, 638752, 63879. Ільготы на пагугоўдзе: 63872, 638722 (зніжка 15 %). Камплект (газета "Культура" і часопіс "Мастацтва"): 63874, 638742 (зніжка 10 %). Рэзнічны кошты — па дамоўленасці. Папісанне ў друку 19.05.2023 у 18.00. Змовава № 1060. Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства "Выдавештва «Беларускі Дом друку»". 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 79/1. ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. Наклад 3001.